

Dokument zasedanja

A9-0325/2023

31.10.2023

POROČILO

o tem, kako čim boljše izkoristiti nadarjene v evropskih regijah
(2023/2044(INI))

Odbor za regionalni razvoj

Poročevalka: Cristina Maestre Martín De Almagro

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	26
PISMO ODBORA ZA ZAPOSLOVANJE IN SOCIALNE ZADEVE	28
MNENJE ODBORA ZA KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA	32
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU	40
V PRISTOJNEM ODBORU.....	41

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o tem, kako čim boljše izkoristiti nadarjene v evropskih regijah (2023/2044(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 17. januarja 2023 z naslovom Izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah (COM(2023)0032),
- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006¹,
- ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic,
- ob upoštevanju študije Evropskega odbora regij iz leta 2018 z naslovom *Addressing brain drain: The local and regional dimension* (Reševanje vprašanja bega možganov: lokalna in regionalna razsežnost),
- ob upoštevanju študije z naslovom *Brain Drain in the EU: Local and Regional Public Policies and Good Practices* (Beg možganov v EU: lokalne in regionalne javne politike in dobre prakse) z dne 27. februarja 2020, objavljene v *Transylvanian Review of Administrative Sciences*²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. aprila 2020 o usklajenem ukrepanju EU za spoprijemanje s pandemijo COVID-19 in njenimi posledicami³,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 30. septembra 2020 o uresničitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025 (COM(2020)0625),
- ob upoštevanju mnenja Evropskega odbora regij z dne 14. oktobra 2020 z naslovom Demografske spremembe: predlogi za merjenje in odpravljanje negativnih učinkov v regijah EU⁴,

¹ [UL L 347, 20.12.2013, str. 320.](#)

² Boc, E., Brain Drain in the EU: Local and Regional Public Policies and Good Practices, *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, št. 59, 2020, str. 23–29.

³ [UL C 316, 6.8.2021, str. 2.](#)

⁴ [UL C 440, 18.12.2020, str. 33.](#)

- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/817 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa Erasmus+, programa Unije za izobraževanje in usposabljanje, mladino ter šport, ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1288/2013⁵,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu⁶,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1059 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o posebnih določbah za cilj „evropsko teritorialno sodelovanje“ (Interreg), ki ga podpirajo Evropski sklad za regionalni razvoj in instrumenti za zunanje financiranje⁷,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1296/2013⁸,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod⁹,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko¹⁰ (v nadaljnjem besedilu: uredba o skupnih določbah),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 30. junija 2021 z naslovom Dolgoročna vizija za podeželska območja EU – do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040 (COM(2021)0345),
- ob upoštevanju poročila Komisije z dne 9. februarja 2022 z naslovom Kohezija v Evropi do leta 2050 – Osmo poročilo o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji¹¹,
- ob upoštevanju Sklepa (EU) 2023/936 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o evropskem letu spretnosti¹²,

⁵ UL L 189, 28.5.2021, str. 1.

⁶ [UL L 231, 30.6.2021, str. 60.](#)

⁷ UL L 231, 30.6.2021, str. 94.

⁸ UL L 231, 30.6.2021, str. 21.

⁹ UL L 231, 30.6.2021, str. 1.

¹⁰ [UL L 231, 30.6.2021, str. 159.](#)

¹¹ Evropska komisija, *Kohezija v Evropi do leta 2050 – Osmo poročilo o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji*, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 9. februar 2022.

¹² UL L 125, 11.5.2023, str. 1.

- ob upoštevanju študije Evropskega odbora regij iz leta 2022 z naslovom *Rural proofing – a foresight framework for resilient rural communities* (Preverjanje učinkov ukrepov na podeželje – okvir predvidevanja za odporne podeželske skupnosti),
- ob upoštevanju poročila Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) z dne 22. junija 2022 z naslovom *Making the most of public investments to address regional inequalities, megatrends and future shocks* (Čim boljša uporaba javnih naložb za reševanje regionalnih neenakosti, megatrendov in prihodnjih pretresov)¹³,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. julija 2022 z naslovom Novi evropski program za inovacije (COM(2022)0332),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. septembra 2022 o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji v EU: osmo poročilo o koheziji¹⁴,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. septembra 2021 z naslovom Trdnejšemu partnerstvu z najbolj oddaljenimi regijami EU naproti¹⁵,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. junija 2023 o oceni novega sporočila Komisije o najbolj oddaljenih regijah¹⁶,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. septembra 2022 o obmejnih regijah EU: živi laboratoriji evropskega povezovanja¹⁷,
- ob upoštevanju resolucije z dne 14. junija 2023 s priporočili Komisiji o kakovostnih pripravništvih v Uniji¹⁸,
- ob upoštevanju briefinga z naslovom *Question time: tackling depopulation through cohesion policy instruments* (Čas za vprašanja: boj proti odseljevanju z instrumenti kohezijske politike), ki jo je 30. septembra 2022 objavil generalni direktorat za parlamentarne raziskovalne storitve¹⁹,
- ob upoštevanju študije z naslovom *The EU legal migration package: Towards a rights-based approach to attracting skills and talent to the EU* (Sveženj EU o zakonitih migracijah: Oblikovanje na pravicah temelječega pristopa za privabljanje znanj, spretnosti in talentov v EU), ki jo je 1. decembra 2022 objavil generalni direktorat za notranjo politiko²⁰,

¹³ OECD, *Making the best of public investment to address regional inequalities, megatrends and future shocks*, *OECD Regional Development Papers*, št. 29, OECD Publishing, Pariz, 2022.

¹⁴ [UL C 125, 5.4.2023, str. 100.](#)

¹⁵ UL C 117, 11.3.2022, str. 18.

¹⁶ Sprejeta besedila, P9_TA(2023)0228.

¹⁷ [UL C 125, 5.4.2023, str. 114.](#)

¹⁸ Sprejeta besedila, P9_TA(2023)0239.

¹⁹ Na kratko – *Question time: tackling depopulation through cohesion policy instruments*, Evropski parlament, generalni direktorat za parlamentarne raziskovalne storitve, raziskovalne storitve za poslance, 30. september 2022.

²⁰ *Towards a rights-based approach to attracting skills and talent to the EU*, Evropski parlament, generalni direktorat za notranjo politiko, tematski sektor C – pravice državljanov in ustavne zadeve, 1. december 2022.

- ob upoštevanju priporočila Sveta z dne 16. junija 2022 o evropskem pristopu k mikrodokazilom za vseživljenjsko učenje in zaposljivost²¹,
- ob upoštevanju priporočila Sveta z dne 16. junija 2022 o individualnih učnih računih²²,
- ob upoštevanju informativnega dokumenta Evropskega centra za razvoj poklicnega usposabljanja in Platforme za vseživljenjsko učenje z naslovom *Implementing a holistic approach to lifelong learning: Community Lifelong Learning Centres as a gateway to multidisciplinary support teams* (Uveljavljanje celostnega pristopa k vseživljenjskemu učenju: skupnostni centri vseživljenjskega učenja kot vstopna točka za večdisciplinarne podporne skupine), objavljenega leta 2019,
- ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 17. januarja 2023 z naslovom *The impact of demographic change – in a changing environment* (Vpliv demografskih sprememb – v spreminjajočem se okolju) (SWD(2023)0021),
- ob upoštevanju poročila OECD z naslovom *Job creation and local economic development 2023 – Bridging the Great Green Divide* (Ustvarjanje delovnih mest in lokalni gospodarski razvoj v letu 2023 – premoščanje velikega zelenega razkoraka), objavljenega 14. marca 2023²³,
- ob upoštevanju delovnega dokumenta z naslovom *The geography of EU discontent and the regional development trap* (Geografija nezadovoljstva EU in pasti regionalnega razvoja), ki ga je marca 2023 objavil Generalni direktorat Komisije za regionalno in mestno politiko²⁴,
- ob upoštevanju resolucije Evropskega odbora regij z dne 16. marca 2023 o izkoriščanju potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah²⁵,
- ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 14. junija 2023 o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah²⁶,
- ob upoštevanju poročila OECD z dne 5. julija 2023 z naslovom *Rethinking Regional Attractiveness in the New Global Environment* (Ponovni razmislek o regionalni privlačnosti v novem svetovnem okolju)²⁷,
- ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
- ob upoštevanju mnenja Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja,

²¹ UL C 243, 27.6.2022, str. 10.

²² UL C 243, 27.6.2022, str. 26.

²³ OECD, *Job Creation and Local Economic Development 2023: Bridging the Great Green Divide*, OECD Publishing, Pariz, 2023.

²⁴ Delovni dokument – *The geography of EU discontent and the regional development trap*, Evropska komisija, Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko, Luxembourg, Urad za publikacije Evropske unije, 2023.

²⁵ [UL C 188, 30.5.2023, str. 1.](#)

²⁶ UL C 293, 18.8.2023, str. 100.

²⁷ OECD, *Rethinking Regional Attractiveness in the New Global Environment*, OECD Regional Development Studies, OECD Publishing, Pariz, 2023.

- ob upoštevanju pisma Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za regionalni razvoj (A9-0325/2023),
- A. ker se prebivalstvo EU v zadnjih 50 letih stalno povečuje in se je povečalo za 92,3 milijona ljudi, in sicer s 354,5 milijona leta 1960 na 466,8 milijona leta 2022; ker se je ta rast v zadnjih desetletjih upočasnila, v času pandemije COVID-19 pa se je ustavila; ker bo glede na napovedi prebivalstvo do leta 2029 raslo z zmerno hitrostjo, nato pa se bo rast upočasnila²⁸; ker se prebivalstvo v EU stara, rodnost pa se od šestdesetih let prejšnjega stoletja zmanjšuje;
 - B. ker je po podatkih Eurostata 46 regij EU, ki predstavljajo 16 % prebivalstva EU, v pasti nerazvoja talentov; ker 36 regijam EU grozi, da se bodo znašle v pasti nerazvoja talentov; ker v regijah v pasti nerazvoja talentov vse hitreje upada delovno sposobno prebivalstvo, število oseb s terciarno izobrazbo pa je nizko in stagnira; ker je večina teh regij manj razvitih;
 - C. ker se bo po najnovejših statističnih podatkih skupno število prebivalcev EU zmanjšalo s 446,8 milijona v letu 2022 na 419,5 milijona v letu 2100; ker se ocenjuje, da se bo povprečna starost prebivalstva EU v istem obdobju zvišala za 5,8 leta; ker se bo s tem zmanjšalo delovno sposobno prebivalstvo v EU, pri čemer se bo do leta 2050 število prebivalcev zmanjšalo za dodatnih 35 milijonov, delež ljudi, dejavnih na trgu dela, pa se bo znatno zmanjšal²⁹; ker bo ta postopek sprožil nove in rastoče teritorialne razlike;
 - D. ker se demografske spremembe med regijami močno razlikujejo, pri čemer naj bi število prebivalcev v nekaterih državah članicah v prihodnjih sedmih letih upadlo, v drugih pa v istem obdobju naraslo; ker se demografske spremembe dogajajo tudi med regijami, kar na splošno pomeni selitve s podeželja v mesta v državah članicah;
 - E. ker je upadanje števila prebivalcev trend, ki vztraja skozi čas, še posebej pa vpliva na podeželje, kjer je prebivalstvo v povprečju starejše kot v mestih in predmestjih³⁰; ker je za mlade v povprečju bolj verjetno, da bodo podeželje in manj razvite regije zapustili, ker tam ne dobijo plačane prakse, imajo slabe karijerne možnosti in nimajo na voljo kakovostnih delovnih mest, kar dejavno prispeva k pojavu odseljevanja s podeželja; ker je iz statističnih podatkov razvidno, da so starejši v EU-27 na splošno bolj nagnjeni k življenju v pretežno podeželskih in vmesnih regijah kot mladi; ker iz ocen izhaja, da bo do leta 2050 vsak tretji prebivalec podeželja star 65 let ali več³¹;
 - F. ker je izguba prebivalstva na podeželskih območjih in drugih ozemljih iz člena 174 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU)³² tesno povezana s pomanjkanjem naložb, infrastrukture, povezljivosti, bližnjih in dostopnih osnovnih javnih storitev, priložnosti za usposabljanje, kakovostnih izobraževalnih, socialnih in kulturnih ustanov ter privlačnih in visokokakovostnih zaposlitvenih možnosti; ker so prilagajanje podeželske

²⁸ SWD(2023)0021.

²⁹ Eurostat, [Population projections in the EU](#), dostopno 27. oktobra 2023.

³⁰ SWD(2023)0021.

³¹ Eurostat, [Ageing Europe – statistics on population developments](#), dostopno 27. oktobra 2023.

³² „Med zadevnimi regijami se posebna pozornost namenja podeželju, območjem, ki jih je prizadela industrijska tranzicija, in regijam, ki so hudo in stalno prizadete zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer, kot so najsevernejše regije z zelo nizko gostoto prebivalstva, ter otoškimi, čezmejnimi in gorskimi regijami.“

infrastrukture, naložbe v javni prevoz, zdravstvene storitve in izobraževalne storitve ter razvoj digitalne infrastrukture na podeželju pomembni za povečanje privlačnosti teh regij; ker napotitev mladih delavcev prinaša velike izzive za demografijo in splošno kakovost življenja državljanov EU, tudi zaradi majhne generacijske pomladitve, staranja skupnosti in splošnega upadanja prebivalstva; ker pa je potrebno poseben poudarek nameniti programom za dejavno vključevanje starejših v življenje skupnosti;

- G. ker člen 174 PDEU določa, da si mora EU prizadevati zmanjšati razlike med stopnjami razvitosti regij, pri čemer mora posebno pozornost posvetiti določenim regijam, zlasti podeželju;
- H. ker je pandemija COVID-19, čeprav je le kratkotrajno vplivala na trg dela, povzročila razdrobljeno okolje priložnosti za delo na daljavo, ki jih ne morejo izkoristiti vsi delavci; ker pa take priložnosti za delo na daljavo ponujajo velik potencial za povezovanje delovnih mest v urbanih središčih z manjšimi mesti in predmestji³³; ker je treba za to, da bi ta trend razširili, izboljšati povezljivost na območjih, kjer je slaba, vključno s podeželjem, ter zagotoviti potrebno infrastrukturo za dostop do interneta na tako imenovanih belih lisah; ker so priložnosti, ki nastajajo zaradi zelenega in digitalnega prehoda, pozornost na novo usmerile na nemestna območja ter ustvarile nove zaposlitvene možnosti;
- I. ker so se posledice pandemije COVID-19 med prebivalstvom zelo razlikovale, pri čemer so bili še bolj zapostavljeni starejši, osebe iz prikrajšanih okolij in tisti, ki živijo v regijah s slabo povezljivostjo^{34, 35, 36};
- J. ker na trgu dela EU primanjkuje delavcev s spretnostmi, prilagojenimi novim socialno-ekonomskim razmeram ter zelenemu in digitalnemu prehodu; ker je omogočanje delavcem s terciarno izobrazbo ali brez nje, da se preselijo v države članice in njihove regije z največjo izgubo prebivalstva in se vključijo vanje, ena od rešitev za reševanje izzivov, s katerimi se soočajo ti kraji; ker je uspešnost akcijskih načrtov za integracijo in vključevanje migrantov odvisna od sodelovanja lokalnih in regionalnih oblasti ter organizacij civilne družbe; ker je treba po vsej EU nadalje izboljšati priznavanje kvalifikacij in predhodnega učenja;
- K. ker sta Evropski organ za delo v svojem poročilu o pomanjkanju in presežkih delovne sile, Agencija Evropske unije za kibernetiko in varnost pa v poročilu o razvoju znanj in spretnosti na področju kibernetike in varnosti v EU opredelila 28 poklicev, pri katerih je leta 2021 primanjkovalo strokovno usposobljene delovne sile, tudi v zdravstvenem, gostinskem, gradbenem in storitvenem sektorju, ter ugotovila pomanjkanje strokovnjakov za informacijsko tehnologijo in varnost, zlasti strokovnjakov za kibernetiko in varnost, ter delavcev s področja naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM);

³³ Glej sklepe Sveta z dne 14. junija 2021 o delu na daljavo.

³⁴ Di Pietro, G. in drugi, [The likely impact of COVID-19 on education: Reflections based on the existing literature and recent international datasets](#), JRC Technical Report, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2020.

³⁵ West, M., [An ed-tech tragedy? Educational technologies and school closures in the time of COVID-19](#), UNESCO, Pariz, 2023.

³⁶ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 12. julija 2023 o pandemiji covid-19: pridobljene izkušnje in priporočila za prihodnost (Sprejeta besedila, P9_TA(2023)0282).

- L. ker je za regije, ki so v pasti nerazvoja talentov ali jim grozi, da se znajdejo v njej, značilen nagel upad delovno aktivnega prebivalstva, majhen in stagnirajoč delež oseb s terciarno izobrazbo, obsežno odhajanje mladih, nezadostna ekonomska dinamičnost in gospodarska diverzifikacija ter majhna inovacijska zmogljivost; ker je v teh regijah stopnja brezposelnosti mladih in oseb, ki niso zaposlene, se ne izobražujejo ali usposablajo (NEET), v primerjavi s povprečjem EU znatno višja; ker so plače, dohodki in gospodarski razvoj v teh regijah znatno slabši kot v drugih delih EU; ker je pomanjkanje delovne sile posledica neprivlačnih plač in slabih delovnih pogojev v nekaterih sektorjih; ker je v zvezi s tem potrebna jasna strategija za stalno usposabljanje zaposlenih ter razvoj znanj in spretnosti med delovnim časom;
- M. ker je beg možganov tesno povezan s potrebo po izboljšanju delovnih in življenjskih pogojev, zaposlitvenih možnosti, plač, enakih možnosti, razpoložljivosti osnovnih storitev, kot so prevoz, povezljivost, zdravstveno varstvo in izobraževanje, vključno s predšolsko vzgojo in varstvom, zaupanje v institucije ljudi, ki živijo v regijah z nizkimi dohodki v različnih sektorjih in položajih, socialne vrzeli in druge socialno-ekonomske razlike; ker je zmanjšanje teh razlik zaveza, ki je bila ponovno podana v okviru evropskega stebra socialnih pravic, vendar še zdaleč ni izpolnjena; ker so spodbujanje povpraševanja po nadarjenih posameznikih, spodbujanje ponudbe nadarjenih posameznikov in spodbujanje njihovega zadržanja neločljivo povezani ter jih je treba oceniti z vidika kakovosti življenja;
- N. ker so regionalni in lokalni organi zaradi svojega znanja in izkušenj ter bližine navadnim ljudem v najboljšem položaju, da ustvarijo socialno-ekonomske pogoje, ki bodo privabili nadarjene posameznike; ker te uprave potrebujejo izboljšanje ekonomske in upravne zmogljivosti; ker se upravljanje v EU na splošno izboljšuje, vendar še vedno obstajajo razlike med državami članicami in znotraj njih, vloga in zmogljivost podnacionalnih oblasti pa ostajata neenake; ker je treba te uprave podpreti pri zagotavljanju čezmejnega regionalnega sodelovanja ter pri sodelovanju z raznovrstnimi regionalnimi deležniki, da se zagotovi ustrezna in pravična odprava prej omenjenih razlik in neenakosti; ker je pa ni univerzalne rešitve in je lokalni pristop najprimernejši za odpravljanje teh ovir;
- O. ker so regije, kjer je na znanju temelječe gospodarstvo bolj razvito, običajno tiste, ki imajo boljšo tehnološko infrastrukturo, visokokakovostne izobraževalne sisteme, dinamično kulturno in umetniško okolje ter sodobno mrežo javnega zdravstvenega in socialnega varstva ter storitev v zvezi s pravnimi postopki; ker je bilo dokazano, da model participativnega upravljanja, v katerem se soupravljanje spodbuja s sodelovanjem s socialnimi partnerji, organizirano civilno družbo in javnimi subjekti, ponuja boljše odzive, ki so prilagojeni posebnim razmeram na določenem ozemlju, saj ustvarja sinergije, osredotočene na ugotovljene potrebe; ker je fizična oddaljenost izobraževalne infrastrukture izziv za mlade in odrasle, ki želijo pridobiti spretnosti, potrebne na trgu dela v regijah, ki so v pasti nerazvoja talentov, kar povečuje neskladje med ravnimi izobrazbe in razpoložljivimi prostimi delovnimi mesti;
- P. ker zadržanje nadarjenih posameznikov ne pomeni le, da se prepreči selitev visoko kvalificiranih oseb iz ene države v drugo ali iz ene regije v drugo, temveč tudi privabljanje delovne sile s takšnimi poklicnimi izkušnjami in spretnostmi, po katerih je povpraševanje še vedno veliko v manj razvitih regijah in ozemljih, kot je navedeno v

členu 174 PDEU; ker lahko privabljanje nadarjenih posameznikov v prikrajšane regije pomaga spodbuditi nove dejavnosti, ustvariti nova trajnostna delovna mesta ter diverzificirati lokalno gospodarstvo, s tem pa povečati njegovo odpornost; ker je regionalna privlačnost odvisna od različnih dejavnikov, kot so dobro počutje prebivalcev, gospodarstvo in trg dela, naravno okolje, povezljivost, bivališča, kulturni kapital in turizem; ker imajo lokalni organi pomembno vlogo pri uvajanju strategij in politik za razvoj privlačnih poklicnih priložnosti in ugodnih gospodarskih možnosti, da bi ublažili beg možganov in mladim ponudili enake možnosti, ne glede na njihov izvor;

- Q. ker je „izguba možganov“ opredeljena kot pojav, pri katerem so migranti z višjo izobrazbo ali poklicnimi kvalifikacijami ali brezposelni ali zaposleni na delovnih mestih, ki se ne skladajo z njihovo pridobljeno izobrazbo ali poklicnimi kvalifikacijami; ker ima ustvarjanje možnosti za izpopolnjevanje in preusposabljanje ključno vlogo omejevanju neskladij v spretnostih na trgu dela; ker se množično odseljujejo visoko usposobljeni mladi, zlasti ženske, ki zapuščajo podeželje in manj razvita območja ter iščejo okolje, ugodno za poklicno rast; ker nedavni podatki kažejo, da so bili visoko usposobljeni ljudje med najbolj mobilnimi delavci med letoma 2012 in 2019³⁷, kar dokazuje, da je na znanju temelječe gospodarstvo ključen dejavnik mobilnosti v EU;
- R. ker strategije zadržanja ne bi smele obsegati le poklicev, za katere so potrebni višje izobraženi delavci, ampak vse poklice, saj se je ključno zavzemati za dobro počutje vseh delavcev ter izboljšati socialno in industrijsko strukturo vseh regij EU;
- S. ker bi morali z evropskim letom spretnosti spodbujati ustvarjanje kakovostnih delovnih mest in strategije za ohranjanje kadrov kot najboljši način za privabljanje in ohranjanje usposobljene delovne sile ter spodbude za delodajalce, da vlagajo v razvoj znanj in spretnosti delavcev, zlasti v zelenem in digitalnem sektorju;
- T. ker v EU še vedno obstaja velik digitalni razkorak, ki ga pogojujejo geografski položaj, spol, stopnja izobrazbe, socialno-ekonomski položaj in dohodek, zaradi česar nekateri posamezniki in podjetja ne morejo izkoristiti prednosti digitalne preobrazbe; ker bi lahko ta razlika povečala izoliranost nekaterih regij;
- U. ker so najbolj oddaljene regije zaradi svojih posebnih značilnosti še posebej izpostavljene begu možganov, kot je priznано v členu 349 PDEU; ker imajo te regije višje ravni brezposelnosti in nižje ravni izobrazbe, hkrati pa je tam delež NEET nad povprečjem EU³⁸; ker so se mladi v najbolj oddaljenih regijah pogosto prisiljeni preseliti v druge regije, če želijo nadaljevati izobraževanje, se udeležiti posebnega usposabljanja ali najti zaposlitev, kar močno vpliva na demografijo in razvoj teh območij;
- V. ker morajo politike EU za boj proti begu možganov in negativnim učinkom demografskih trendov spoštovati štiri svoboščine, zlasti prosto gibanje oseb, v nobenem primeru pa ne smejo prepovedati selitev državljanov držav članic iz ene države članice EU v drugo državo članico ali v države zunaj EU;

³⁷ Evropska komisija, [Ranking the Most Mobile Professions](#), Regulated Professions Database, dostopno 27. oktobra 2023.

³⁸ Sporočilo Komisije z dne 3. maja 2022 z naslovom [Postavljanje ljudi na prvo mesto, zagotavljanje trajnostne in vključujoče rasti, izkoriščanje potenciala v najbolj oddaljenih regijah EU](#) (COM(2022)0198).

- W. ker je koncept „preverjanja učinkov ukrepov na podeželje“ postal bolj razširjen po objavi dolgoročne vizije za podeželska območja; ker koncept ne bi smel vključevati le splošne revizije vseh javnih politik EU prek „podeželskega vidika“, da bi jih prilagodili takšnim okoljem, temveč bi moral vključevati tudi ocene demografskih vidikov, učinkov na enakost spolov, posledic za usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja, ustvarjanja delovnih mest in možnosti privabljanja talentov na redko poseljena območja; ker bi morala zakonodaja EU te vidike vključevati z ocenami učinka, izvedenimi pred oblikovanjem javnih politik za podeželska in redko poseljena območja;
- X. ker je pri sedanjem Evropskem skladu za regionalni razvoj (ESRR) in Kohezijskem skladu posebna pozornost namenjena razvojnim izzivom na območjih na ravni NUTS 3 in lokalnih upravnih enot, ki so redko poseljena, ter zlasti tistih, na katerih je gostota prebivalstva manjša od 12,5 prebivalca na kvadratni kilometer, in območjih, na katerih se je v obdobju 2007–2017 število prebivalcev na letni ravni v povprečju zmanjšalo za najmanj 1 %; ker lahko države članice v skladu z ESRR in Kohezijskim skladom v okviru kohezijske politike razvijejo posebne prostovoljne akcijske načrte na lokalni ravni za odpravljanje teh prebivalstvenih izzivov; ker ta območja običajno spadajo v kategorijo „manj razvitih regij“;
- Y. ker Priloga XXVI k uredbi o skupnih določbah, v kateri je določena metodologija za dodeljevanje skupnih sredstev posameznim državam članicam za cilj politike „naložbe za delovna mesta in rast“ iz ESRR in Kohezijskega sklada, zlasti regijam, uvrščenim med „manj razvite“, presega BDP in stopnjo brezposelnosti ter zdaj vključuje merila, kot sta raven izobrazbe in neto migracije, in tako odraža bolj pluralne razmere kot ukrepi, povezani izključno z dohodkom v posamezni državi; ker bi se lahko metodologija za to dodeljevanje pregledala in okreplila glede na posebne izzive, ki pestijo regije v pasti nerazvoja;
- Z. ker je ena od izkušenj, pridobljenih z uporabo prejšnjega ESRR v času krize, da so regionalni in lokalni organi ter deležniki pozdravili večjo prožnost, ki je bila uvedena za preostanek programskega obdobja, saj je zagotovila, da so prizadete regije prejele potrebno podporo in sredstva za ublažitev negativnih učinkov kriz, omogočila hitrejše odločanje in utrla pot za večjo prožnost pri oblikovanju prihodnje kohezijske politike;
- AA. ker se s sporočilom Komisije z naslovom Izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah vzpostavlja mehanizem za spodbujanje talentov, da bi izboljšali ponudbo spretnosti in povpraševanje po njih, pri tem pa upoštevali različne gospodarske razmere v vsaki posamezni regiji; ker ta mehanizem zajema novo strategijo za pametno prilagajanje regij demografskemu prehodu in neposredno finančno podporo iz obstoječih instrumentov ter tako odpira vrata inovativnim rešitvam za različne demografske okoliščine, ki doslej niso bile upoštewane;
1. pozdravlja sporočilo Komisije z naslovom Izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah, ki je prvi ključni rezultat evropskega leta spretnosti, ter njen splošni cilj, da spodbuja, zadržuje in privablja nadarjene posameznike ter se tako vse regije preoblikujejo v dinamične kraje; podpira strategije za preprečevanje ekonomskih, socialnih in ozemeljskih razlik ter razlik med spoloma med državljani, na katere vplivata zeleni in digitalni prehod; opozarja, da so za nove izzive potrebni novi prispevki, ter poziva, naj se kohezijska politika dopolni z novimi proračunskimi viri za

spoprijemanje z novimi izzivi; meni, da je bistveno uveljaviti koncept preverjanja učinkov ukrepov na podeželje, ki mora vključevati oceno demografskega vpliva, bližino in dostopnost javnih storitev, vprašanje ustvarjanja kakovostnih delovnih mest, vpliv na okvir izobraževanja in usposabljanja ter vpliv na enakost spolov na podeželskih območjih pri oblikovanju politik EU; poudarja pomembnost spodbujanja digitalnega izobraževanja in usposabljanja v skladu z digitalnimi cilji EU za leto 2030, da bi izboljšali splošno raven digitalnih spretnosti in zmožnosti, s katerimi bi povečali zaposlitvene možnosti za mlade in oživili podeželska območja;

2. meni, da bi bilo treba ustanovitev opazovalne skupine za podeželje izkoristiti kot priložnost za izboljšanje baz podatkov, predvsem z zbiranjem podatkov, razčlenjenih po spolu in starosti, kar bi bolje odražalo stanje na terenu;
3. poudarja, da morajo strategije in mehanizmi, ki jih je Komisija predstavila v okviru pobude z naslovom Izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah, vključevati najbolj oddaljene regije, k čemur je pozval Parlament v resoluciji z dne 14. septembra 2021, kar pomeni sistematično upoštevanje posebnosti najbolj oddaljenih regij v pobudah, zakonodajnih predlogih in medinstitucionalnih pogajanjih EU, da se zagotovi njihova prilagoditev lokalnim razmeram na teh ozemljih;
4. ponovno poudarja pomen sklepov s socialnega vrha v Portu leta 2021, v katerih so bile Komisija in države članice pozvane, naj pripravijo sveženj za socialno odpornost kot niz ukrepov za krepitev sistemov socialnega varstva in socialne zaščite v EU; poudarja, da je evropski steber socialnih pravic pomemben kot vodilo za bolj socialno Evropo, njegov akcijski načrt pa kot konkreten niz orodij za izboljšanje kakovosti življenja državljanov EU;
5. ugotavlja, da je to, da ni zavezujočega pravnega okvira za kakovostno delovno prakso, povzročilo višje stopnje socialne izključenosti mladih, zlasti tistih iz ranljivih okolij in invalidov, s trga dela; poziva Komisijo, naj predlaga direktivo za zagotovitev minimalnih standardov kakovosti delovne prakse na odprtem trgu dela, vključno s pravili o njihovem trajanju, pravičnem plačilu in dostopu do socialnega varstva, da se zagotovi dostojen življenjski standard;
6. poudarja, da je treba kmetijstvo približati otrokom, tudi že v zgodnjem otroštvu, tako s teoretičnim kot praktičnim šolskim učenjem; poziva Komisijo in države članice, naj izboljšajo obstoječe programe in sprejmejo dodatne ukrepe na tem področju;
7. vztraja, da je treba mladim kmetom nuditi ustrezno podporo pri razvoju trajnostnih kmetijskih praks s socialnega, okoljskega in gospodarskega vidika, vključno z agroekologijo in ekološkim kmetovanjem, da bi ohranili vitalnost ozemelj;
8. želi spomniti, da cilj politike 4 za ESRR in Kohezijski sklad³⁹ že predvideva doseganje bolj socialne in vključujoče Evrope z izvajanjem evropskega stebra socialnih pravic; meni, da je za doseganje teh ciljev ter socialne kohezije in navzgor usmerjene konvergence ključno, da se z razvojem dostopne infrastrukture doseže bolj enakopraven dostop do vključujočih in kakovostnih storitev na področju izobraževanja, vključno s predšolsko vzgojo in varstvom, usposabljanja in vseživljenjskega učenja; meni, da mora

³⁹ Člen 3(1)(d).

cilj politike 4 spremljati dolgoročna vizija Komisije za podeželska območja, saj so demografski izzivi večrazsežnostni pojav, ki različno vpliva na regije po vsej EU;

9. opozarja, da so po podatkih iz osmega kohezijskega poročila glavni dejavniki za selitev in beg možganov v regijah EU neustrezen dostop do kakovostnih javnih in socialnih storitev, zlasti na področju izobraževanja in zdravstvenega varstva, pomanjkanje privlačnih zaposlitvenih možnosti s konkurenčnimi plačami ter pomanjkljivosti v osnovni infrastrukturi, kot so prevoz in hitra internetna omrežja; pozdravlja uvedbo načela neškodovanja koheziji, ki je opredeljeno kot načelo, „ki pomeni, da noben ukrep ne sme ovirati procesa konvergence ali prispevati k regionalnim razlikam“; poziva Komisijo, naj to načelo okrepi in razvije v okviru evropskega semestra ter lokalne in regionalne oblasti vključi v vse faze postopkov, povezanih z evropskim semestrom in njegovimi priporočili za posamezne države;
10. poziva Komisijo, naj v priporočila za posamezne države vključi stanje kohezije na ravni NUTS 2 v državah članicah, da bi spremljala raven konvergence v regijah, ki zaostajajo v razvoju, glede na povprečje EU, ter vključi analizo veljavnih politik, s katero bi lahko pojasnili stanje, in morebitne ukrepe za odpravljanje regionalnih razlik; meni, da bi bilo treba v priporočilih za posamezne države določiti merljive in zavezujoče socialne cilje na teritorialni ravni, katerih namen bi bil zmanjšanje neenakosti in socialno-ekonomske izključenosti v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic in cilji trajnostnega razvoja;
11. poudarja pomen pregleda fiskalnih pravil EU, da se podprejo zelene in socialne naložbe v regijah in na ozemljih, kjer so najbolj potrebne; poziva Komisijo, naj socialne in teritorialne naložbe olajša tako, da v izračunih primanjkljaja in dolga za regije v pasti nerazvoja izključi nacionalno sofinanciranje kohezijskih skladov, da bi obravnavala vrzel v socialnih naložbah in vse večje teritorialne razlike med regijami EU;
12. pozdravlja vzpostavitev mehanizma za spodbujanje talentov in njegovih osmih posebnih stebrov, katerih cilj je spodbujati talente v regijah, ki so, kot to imenuje Komisija, v pasti nerazvoja talentov ali jim grozi, da se znajdejo v njej; poziva, naj se oblikujejo jasnejša in bolj objektivna merila za opredelitev teh regij; opozarja na zaskrbljujoče povečanje števila regij, ki jim grozi ta past, ter poziva Komisijo in države članice, naj se resno spoprimejo s tem izzivom tako, da reševanje regij, ki so v pasti nerazvoja talentov ali jim grozi, da se znajdejo v njej, določijo kot osrednjo prednostno nalogo svojih ukrepov in naložb v okviru kohezijske politike;
13. poudarja potencial instrumenta za tehnično podporo za zagotavljanje prilagojenega tehničnega strokovnega znanja in ciljno usmerjenih rešitev za države članice, regije in lokalne organe, ki bi jim omogočili oblikovanje in izvajanje pametnih, trajnostnih in družbeno odgovornih reform, da bi se spoprijeli s številnimi izzivi, s katerimi se soočajo, vključno z odseljivanjem ter pomanjkanjem znanj in spretnosti; poziva, naj instrument vključuje posebno podporo za izzive, ki so povezani z enakostjo spolov in zdaj polovici mladih iz regij preprečujejo, da bi v celoti izkoristili svoj potencial; želi spomniti, da bi moral biti ta instrument povezan s sodelovanjem socialnih partnerjev, kadar se z njim države članice podpira pri izvajanju politik in reform, pomembnih za njihov ekonomski in socialni razvoj; poziva, naj se državam članicam pri izvajanju mehanizma za spodbujanje talentov zagotovi večja tehnična pomoč;

14. poudarja osrednjo vlogo držav članic in regionalnih organov v boju proti neenakostim spolov na vseh področjih, od izobraževanja do zaposlitve, ter zato poziva k dodatni finančni podpori regijam z nižjimi ravnmi udeležbe žensk na trgu dela, da bi spodbujali enake možnosti; opozarja, da imajo ukrepi za krepitev politik za blaginjo, kot sta starševski dopust in dostopnost predšolske vzgoje, učinke prelivanja na udeležbo žensk na trgu dela, zlasti v manj razvitih regijah;
15. poziva Komisijo, naj ustanovi projektno skupino, ki bo odgovorna za izvajanje mehanizma za spodbujanje talentov ter jo bodo skupaj vodili komisar za kohezijo in reforme, komisar za demokracijo in demografijo ter komisar za delovna mesta in socialne pravice; meni, da bi bilo treba v projektni skupini zbrati ustrezne deležnike, kot so predstavniki lokalnih in regionalnih oblasti, zasebnega sektorja, univerz in nevladnih organizacij;
16. poziva Komisijo, naj državam članicam zagotovi prožnost na programski ravni, da bi čim prej sprejeli specifične ciljno usmerjene ukrepe, programe in strategije za podporo tem regijam z diferenciranim in ozemeljskim pristopom; poziva, naj se oblikujejo in izvajajo ciljno usmerjene, pametne in specializirane strategije za regije, ki so v pasti nerazvoja talentov ali jim grozi, da se znajdejo v njej;
17. pozdravlja uvedbo nove pobude za pametno prilagajanje regij demografskemu prehodu in nov razpis za zbiranje predlogov v okviru evropske pobude za mesta; poziva Komisijo, naj pri izbiranju upravičenih regij in ozemelj posebno pozornost nameni geografski uravnoveženosti, stopnji razvitosti zadevnih regij in razkoraku med mesti in podeželjem po vsej EU; v zvezi s tem želi spomniti, da so regije, ki zaostajajo v razvoju, vključno z regijami, ki so v pasti nerazvoja talentov, in podeželskimi regijami, v manj ugodnem položaju, kadar sodelujejo v odprtih postopkih EU, v katerih se nagrajujejo inovativne ideje in prelomni projekti;
18. meni, da bi morale biti politike, razvite z mehanizmom za spodbujanje talentov, osredotočene na razvijanje visokokakovostnih trgov dela in usposabljanja, ustvarjanje novih zaposlitvenih priložnosti, ki bodo ponujale privlačne plače, zagotavljanje dostojnih življenjskih standardov, podpiranje regij pri pridobivanju evropskih sredstev, optimiziranje javnih storitev in infrastrukture, spodbujanje gospodarske diverzifikacije in ustvarjanje privlačnih poslovnih okolij ter socialno kohezijo, da bi okrepili gospodarsko konkurenčnost prizadetih regij in EU kot celote;
19. pozdravlja pilotne projekte, s katerimi Komisija zagotavlja prilagojeno tehnično podporo izbranim regijam, ki je 100-odstotno financirana iz proračuna EU, da bi razvili in izvedli strategije za zadrževanje in privabljanje nadarjenih posameznikov; meni, da bi bilo treba v večletnem finančnem okviru po letu 2027 prilagojeno tehnično podporo, ki jo ponuja Komisija, razširiti na vseh 46 regij, ki so že v pasti nerazvoja talentov, in vseh 36 regij, ki jim grozi, da se v njej znajdejo v prihodnosti;
20. želi spomniti, da je treba mehanizem za spodbujanje talentov povezati z drugimi pobudami EU v okviru novega pakta o migracijah in azilu, namenjenimi usklajevanju in privabljanju usposobljenih tujih delavcev v EU, kot so partnerstva za privabljanje talentov in nabor talentov; poziva Komisijo, naj državam članicam prek mehanizma za

spodbujanje talentov ponudi tehnično pomoč pri razvoju politik, namenjenih privabljanju talentov nazaj v regije izvora;

21. opozarja, da je pravica do stanovanja eden od socialnih stebrov Evropske unije; meni, da je treba predvideti spodbude za zagotavljanje dostojnih stanovanj po dostopnih cenah ter tako preprečiti izseljevanje in podpreti nadarjene posameznike, ki se odločijo za vrnitev v svoj matični kraj;
22. se zaveda, da imajo manj razvite regije enake značilnosti kot regije v pasti nerazvoja talentov, kot so nizka gostota prebivalstva, omejeni gospodarski viri zaradi malo naložbenih priložnosti in slabe zaposljivosti, pomanjkanja infrastrukture, staranja prebivalstva in zmanjševanja delovno aktivnega prebivalstva, pri čemer državljani z nizkim socialnim in ekonomskim statusom živijo v revščini; priznava, da za precejšnje število regij v prehodu velja, da jim grozi, da se bodo znašle v pasti nerazvoja talentov; poudarja, da je treba v kategorizacijo regij, ki jim grozi, da se bodo znašle v pasti nerazvoja, vključiti regije, ki se štejejo za „manj razvite“, kot so opredeljene v členu 108(2) uredbe o skupnih določbah; vendar poudarja, da demografski izzivi vplivajo na vse regije EU in lahko povzročijo nove teritorialne razlike, če ne bodo obravnavani; v zvezi s tem vztraja, da je treba odpraviti razlike znotraj regij, tudi v razvitejših regijah;
23. je resno zaskrbljen, ker enemu od štirih otrok v Evropski uniji grozi revščina ali socialna izključenost, ki imata znane duševne, socialne in ekonomske vseživljenjske posledice; poudarja, da tovrstne posledice te državljane ovirajo pri tem, da bi v celoti izkoristili svojo nadarjenost;
24. se zaveda porasta brezdomstva, ki pesti več kot 895.000 ljudi v Evropi⁴⁰; poziva države članice in EU, naj si bolj prizadevajo, da bi vsakemu državljanu zagotovile dostop do osnovnih materialnih pogojev, potrebnih za dostojno življenje, vključno z dostopom do zavetišča in sanitarnih prostorov, ki so potrebni tudi za učinkovito udeležbo na trgu dela;
25. poudarja, da družbeni, v številnih državah članicah pa tudi institucionalizirani predsodki proti državljanom LGBTIQ+ in njihova diskriminacija povzročajo škodo na duševni, socialni in ekonomski ravni, ter opozarja, da lahko to tem državljanom ovira polno izkoriščanje njihove nadarjenosti;
26. poudarja pomen vključevanja državljanov, ki živijo s telesno invalidnostjo, in poziva k ciljno usmerjenim ukrepom za izkoriščanje njihovih talentov s povečanjem njihove udeležbe na trgu dela;
27. opozarja, da so se minimalne plače v številnih državah članicah zviševale počasneje kot druge, kar je povečalo revščino zaposlenih in plačno neenakost ter zmanjšalo sposobnost zaposlenih z nizkimi dohodki za spopadanje s slabšimi gospodarskimi razmerami; meni, da bi lahko uvedba zakonsko določene minimalne plače na evropski ravni omejila beg nadarjenih posameznikov;

⁴⁰ FEANTSA, [Report: 8th Overview of Housing Exclusion in Europe 2023](#) (Poročilo: osmi pregled stanovanjske izključenosti v Evropi 2023), 5. september 2023.

28. spodbuja financiranje posebnih ukrepov prek večletnega finančnega okvira, da bi reševali demografske izzive, pri čemer naj se posebna sredstva namenijo regijam s hudimi in stalnimi ekonomskimi in demografskimi težavami; v zvezi s tem meni, da je treba preoblikovati posebne instrumente kohezijske politike, tako da se bolj upoštevajo kazalniki, ki dopolnjujejo BDP, kot so demografska, socialna in okoljska merila ter število NEET, da bi dodelili sredstva in zagotovili večjo prožnost znotraj okvira tematskih ciljev; poudarja, da je treba ustvariti sinergije med kohezijsko politiko in skupno kmetijsko politiko, kjer je to mogoče, da bi se borili proti odseljevanju s podeželja; vztraja, da je treba upoštevati stopnji brezposelnosti in brezposelnosti mladih, delež ljudi s terciarno izobrazbo in odhajanje mladih delavcev, da bi pridobili natančnejšo sliko socialno-ekonomskih razmer na regionalni in podregionalni ravni;
29. poudarja, da je za regije, ki so se ujele v past nerazvoja talentov ali jim to grozi, značilno, da je delež prebivalstva, ki živi na podeželju, višji od povprečja EU in da je oživljanje podeželskih območij ključno; pozdravlja dolgoročno vizijo za podeželska območja EU ter uvedbo pakta za podeželje in akcijskega načrta EU za podeželje; kljub temu obžaluje, da za te pobude ni bila določena posebna ali namenska finančna podpora; zato poziva Komisijo, naj v naslednjem programskem obdobju vsaj 5 % sredstev kohezijske politike na nacionalni ravni nameni za podeželska območja;
30. poudarja, da ima razvoj podeželja več razsežnosti, ki presegajo samo kmetijstvo; vztraja, da je treba uvesti mehanizem, s katerim bi preverjali in ocenjevali učinek zakonodajnih pobud EU na podeželska območja; ugotavlja pa, da le 11,5 % ljudi, ki živijo na podeželju, dela v kmetijskem, gozdarskem ali ribiškem sektorju⁴¹; zato poziva, naj se Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja kot ločen sklad ponovno vključi v strateški okvir uredbe o skupnih določbah; poudarja, da vključenost v kohezijske sklade s celostnim pristopom, pri katerem se uporabijo sredstva iz več skladov, prinaša več možnosti in sinergije za naložbe v podeželska območja, ki presegajo kmetijstvo, in za regionalni razvoj;
31. meni, da je treba spodbuditi preoblikovanje metode za dodeljevanje sredstev kohezijske politike in meril za sofinanciranje ter pri tem upoštevati večje število kazalnikov, kot so demografske spremembe, ozemeljska razpršenost, staranje prebivalstva in negativna gospodarska rast; poziva, naj imajo demografske spremenljivke večjo težo pri dodeljevanju kohezijskih sredstev; poudarja, kako pomembno je, da pri oblikovanju novih politik in strategij sodelujejo socialni partnerji;
32. poudarja dragocen prispevek k razvoju podeželja, ki ga prinašajo ukrepi v okviru programa LEADER, katerega cilj je vključiti lokalne akterje v oblikovanje in izvajanje strategij, odločanje in dodeljevanje sredstev za razvoj njihovih podeželskih območij; poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo program LEADER in povečajo njegova proračunska sredstva ter lokalnim akcijskim skupinam zagotovijo visoko raven avtonomije pri ustanavljanju, odločanju ter zmanjševanju upravnega bremena;
33. meni, da je nujno okrepiti in izboljšati izvršilno in upravljavsko zmogljivost lokalnih uprav, zmanjšati birokratsko breme in razlike med državami članicami ter spodbujati tesnejše sodelovanje med regionalnimi organi ter različnimi regionalnimi in lokalnimi deležniki, kot so socialni partnerji in civilna družba; opozarja, da je pomembno

⁴¹ UL C 125, 5.4.2023, str. 100.

spodbujati čezmejno sodelovanje, tudi prek programa Interreg, da bi razvijali skupne politične pobude in si izmenjavali dobro prakso ter tako izboljšali razvoj in konkurenčnost raziskovalnih središč, univerz ter drugih ustanov za znanje in poklicni razvoj;

34. meni, da je treba izboljšati izmenjavo dobre prakse med nacionalnimi organi in lokalnimi organi različnih držav članic; poziva Komisijo, naj v okviru programa Erasmus+ oblikuje nov program usposabljanja, namenjen uslužbencem v javni upravi, da bi se lahko seznanili s tem, kako se v drugih državah članicah pripravljajo in izvajajo evropske, nacionalne in lokalne politike;
35. ugotavlja, da se državljani, ki se spoprijemajo z revščino, socialno izključenostjo in marginalizacijo v EU, srečujejo z nesorazmernimi ovirami pri izkoriščanju lastnega potenciala ter dostopu do izobraževanja in trga dela;
36. ugotavlja, da je treba spodbujati zdrav in aktiven življenjski slog kot osnovni pogoj za privabljanje, usposabljanje in zadrževanje nadarjenih posameznikov;
37. priznava, da so nedavni geopolitični dogodki razkrili vrzeli v kibernetiki varnosti in obrambi EU ter da, kot je navedeno v nedavnem sporočilu Komisije z naslovom Zapolnitev vrzeli na področju strokovnjakov za kibernetiko varnost za povečanje konkurenčnosti, rasti in odpornosti EU⁴², varnosti v EU ni mogoče zagotoviti brez največjega bogastva EU, tj. njenih državljanov; zato poziva EU in države članice, naj predlagajo izvedljiv časovni načrt za zapolnitev vrzeli v kibernetiki varnosti, med drugim z vključevanjem kibernetike varnosti v izobraževalne programe in programe usposabljanja, pri tem pa zagotovijo dostop do vajeništva in pripravništva za mlade, tudi za osebe, ki živijo na prikrajšanih območjih, kot so otoki ter redko poseljena, podeželska in oddaljena območja;
38. ugotavlja, da so prikrajšane regije, kot so otoki, nesorazmerno bolj prizadete zaradi bega možganov in izgube spretnosti, ter poziva k učinkovitim ukrepom za obravnavanje tega dejstva, med drugim z boljšo dostopnostjo izobraževanja, poklicnega usposabljanja, izpopolnjevanja ter inovativnega in trajnostnega podjetništva za ranljive skupine;
39. opozarja, da je bistveno, da države članice ter njihove regije in lokalni organi v sodelovanju z drugimi akterji najdejo inovativne rešitve, prilagojene vsakemu ozemlju, in poudarja, da ni univerzalne rešitve za vse probleme; pozdravlja predlog Komisije, naj države članice ustanovijo tematske in regionalne delovne skupine za soočanje s posebnimi izzivi v sklopu mehanizma za spodbujanje talentov; poudarja, kako pomembno je, da te delovne skupine spodbujajo partnerstva, zlasti med razvitimi regijami in regijami, ki zaostajajo, vključno z mesti in podeželjem, pri pripravi skupnih projektov in privabljanju sredstev EU ter zasebnih ali tujih naložb, pa tudi pri pripravi programov izobraževanja in specializacije;
40. vztraja, da je treba v okviru tega novega namenskega mehanizma EU oblikovati in izvajati lokalne strategije na podlagi pristopa k lokalnemu razvoju od spodaj navzgor, da bi vključili in opolnomočili državljane, da prevzamejo odgovornost za razvoj svojega

⁴² Zapolnitev vrzeli na področju strokovnjakov za kibernetiko varnost za povečanje konkurenčnosti, rasti in odpornosti EU („akademija za kibernetike veščine“) (COM(2023)0207).

ozemlja; meni, da je treba razširiti model programa Digitalna Evropa, ki v okviru sodelovanja povezuje manj inovativne regije z najbolj inovativnimi, da bi z izkoriščanjem posebnih prednosti vsake regije vzpostavili nove vrednostne verige EU;

41. poudarja, da moramo skupaj oblikovati strategije in iskati rešitve za preprečevanje bega možganov in nadarjenih posameznikov ter povečati privlačnost najbolj oddaljenih regij, zlasti za mlade; poziva Komisijo in države članice, naj sodelujejo z lokalnimi deležniki, vključno z lokalnimi in regionalnimi organi, univerzami, ustanovami za poklicno usposabljanje, zasebnim sektorjem in organizacijami civilne družbe, da bi podprli vzpostavitev digitalne točke „vse na enem mestu“ v vsaki od najbolj oddaljenih regij, s čimer bi mladim iskalcem zaposlitve pomagali najti lokalno zaposlitev ali usposabljanje, prilagojeno njihovem profilu in spretnostim; opozarja na priložnosti, ki bi jih nudilo sklepanje sporazumov in partnerstev med izobraževalnimi ustanovami in ustanovami za poklicno usposabljanje ter lokalnimi podjetji, da bi povečali ponudbo pripravništva ter vajeništva in ustvarjanje lokalnih delovnih mest v najbolj oddaljenih regijah; poziva tudi države članice, naj podprejo programe za vračanje delavcev in javnih uslužbencev iz najbolj oddaljenih regij na njihova ozemlja;
42. poudarja potencial lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, za iskanje lokalnih rešitev za lokalne težave ter oblikovanje strategij za spodbujanje povpraševanja po nadarjenih posameznikih in njihove ponudbe, da bi preprečili pasti nerazvoja; meni, da bi moral biti lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, za države članice obvezen;
43. pozdravlja dejstvo, da je namen sporočila Komisije okrepiti sodelovanje med regionalnimi organi, socialnimi partnerji, zavodi za zaposlovanje ter ponudniki izobraževanja in usposabljanja, ter poudarja, kako pomembno je krepiti socialni dialog, da bi privabili podjetja in spodbudili gospodarski razvoj v prizadetih regijah;
44. ugotavlja, da so javne storitve po finančni krizi leta 2008, ko so bili uvedeni varčevalni ukrepi, privatizacija in deregulacija institucij trga dela, občutno premalo financirane; poudarja, da so te politike nesorazmerno prizadele manj razvite regije ter podeželska in redko poseljena območja, zaradi česar so se vse večje gospodarske, socialne in teritorialne razlike med regijami EU še povečale; poziva Komisijo, naj pregleda pravila o storitvah splošnega gospodarskega pomena ter zagotovi, da so te storitve dostopne vsem;
45. ponavlja, da je treba zmanjšati razliko med deležem žensk in moških na trgu dela, in poudarja, da je pomembno privabljati nadarjene ženske, zlasti na področjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, in sicer z aktivnim ustvarjanjem spodbud in priložnosti za dekleta in ženske za izobraževanje in poklicno pot na teh področjih ter s kampanjami ozaveščanja, ki zmanjšujejo stereotipe in predsodke;
46. priznava, da je treba delovno silo Unije nujno pripraviti na zeleni in digitalni prehod, ter poziva države članice, naj to vprašanje obravnavajo zgodaj v izobraževalnem procesu tako, da v učne načrte vključijo elemente digitalnega in okoljskega znanja ter razumevanja; poziva, naj se skupaj s socialnimi partnerji razvije strategija za poklicno izobraževanje in partnerstva med podjetji in izobraževalnim sektorjem, da bi okrepili digitalne in zelene spretnosti;

47. ponovno poudarja vlogo mikro, malih in srednjih podjetij v gospodarstvu EU ter poziva države članice in Komisijo, naj predlagajo ukrepe za večjo uporabo inovacij, pripravljenih na trg, v malih in srednjih podjetjih ter uvedejo spodbude za mala in srednja podjetja za usposabljanje in izboljšanje spretnosti osebja in delavcev, zlasti digitalnih spretnosti;
48. poziva Komisijo in države članice, naj financirajo in spodbujajo posebne projekte za razvoj pobud, s katerimi bi mladim, zlasti tistim z manj priložnostmi in iz socialno prikrajšanih okolij, omogočili dostop do kakovostnega izobraževanja in usposabljanja, povezanega z delom, pri tem pa naj posebno pozornost namenijo deficitarnim ali zelo iskanim poklicem; poleg tega poziva Komisijo in države članice, naj spodbudijo ustvarjanje kakovostnih delovnih mest s pomočjo zagotovljenega kakovostnega in plačanega vajeništva in pripravništva, pri tem pa naj povečajo vlogo univerz, ki bi morale dejavno podpirati razvoj inovativnih zagonskih podjetij, zlasti tistih, ki jih promovirajo mladi, in sicer z vrsto storitev in virov, ki se nudijo neposredno ali prek mreže partnerjev, ter naj spodbujajo sodelovanje mladih pri njihovem razvoju; meni, da je treba dati prednost vključevanju mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo, na trg dela; pri tem poudarja pomen zbiranja in analize podatkov o presežku in pomanjkanju delovne sile, da bi sproti spremljali trende in predvideli prihodnje potrebe na trgu dela ter tako razvili usmerjene politike ter kakovostne strategije za usposabljanje in izpopolnjevanje, da bi zmanjšali neskladja v spretnostih;
49. poudarja potencial mehanizma za pravični prehod, ki dopolnjuje druge finančne instrumente v okviru kohezijske politike ter mehanizem za okrevanje in odpornost, saj podpira pripravo in izvajanje celovitih strategij za izpopolnjevanje in preusposabljanje delovne sile ter spodbujanje dinamičnosti in privlačnosti območij; v zvezi s tem spodbuja Komisijo, naj poskrbi za dodatno prožnost pri izvajanju Sklada za pravični prehod, da bi prizadetim območjem omogočila polno črpanje finančnih sredstev in preprečila prenos;
50. poziva Komisijo in države članice, naj izvajajo priporočila Sveta o individualnih učnih računih in evropskem pristopu k mikrodokazilom, da bi razvili orodja za prilagojeno učenje, namenjena najbolj prikrajšanim skupinam; poudarja, kako pomembno je priznavanje predhodnega učenja in predhodno pridobljenih kvalifikacij, da bi olajšali udeležbo v nadaljnjih učnih dejavnostih;
51. spodbuja države članice, naj v prihodnjih partnerskih sporazumih uskladijo specifične prednostne naloge z demografskimi potrebami; opozarja, da je ključno, da se pri izvajanju Evropskega sklada za regionalni razvoj in Kohezijskega sklada pri specifičnih projektih upoštevajo demografske posledice;
52. poziva Komisijo in države članice, naj napredujejo pri digitalizaciji javnih storitev ter v to preobrazbo vključijo šole, univerze, raziskovalna središča, javni promet, učinkovito upravljanje in digitalno upravo, hkrati pa naj promovirajo ukrepe za večjo dostopnost storitev in infrastrukture, tudi za invalide;
53. spodbuja države članice, naj z aktivnimi politikami trga dela in kohezijskimi skladi spodbujajo javne naložbe v trajnostna kakovostna delovna mesta, hkrati pa naj

delovanje sedanjega izobraževalnega sistema in trga dela preusmerijo v okolje za stalno vseživljenjsko učenje in usposabljanje;

54. poudarja, da sta okrepljen socialni dialog in kolektivna pogajanja med sindikati in predstavniki delodajalcev bistvena vidika evropskega socialnega modela ter nujni orodji za teritorialni razvoj in ustvarjanje kakovostnih delovnih mest;
55. obžaluje onesnaženost sredozemskega bazena ter vse večje gospodarske, okoljske, demografske in socialne izzive, ki pestijo obalna in lokalna območja; poudarja, da lahko inovativni učni procesi in spretnosti v pomorskem izobraževanju povečajo privlačnost pomorskih poklicev ter okrepijo konkurenčno in trajnostno modro gospodarstvo, zlasti v manj razvitih regijah v različnih morskih bazenih EU; meni, da imajo makroregije osrednjo vlogo pri krepitvi ekonomske, socialne in teritorialne kohezije EU in njenega bližnjega sosledstva, saj čezmejnem območjem omogočajo, da skupaj rešujejo specifične skupne izzive; meni, da ima makroregionalna strategija za Sredozemlje z dejavnim sodelovanjem zadevnih regionalnih in lokalnih oblasti velik potencial za podporo diverzifikaciji dejavnosti ribičev in proizvajalcev v akvakulturi, vključno s preusposabljanjem in preusmeritvijo, s čimer bi ustvarili kakovostna in trajnostna delovna mesta v modrem gospodarstvu;
56. je seznanjen, da se bo regijam, ki so se ujele v past nerazvoja talentov ali se jim to lahko zgodi, izplačala neposredna finančna podpora iz obstoječih instrumentov, vključno z instrumentom za medregionalne naložbe v inovacije, take regije pa se bodo sedaj upoštevale pri teh instrumentih; ugotavlja, da bi morale Komisija in države članice določiti davčne spodbude in ugodnosti za podjetja, ki poslujejo v evropskih regijah, ki so se znašle v pasti nerazvoja talentov, da bi bili rezultati razpoložljivih finančnih instrumentov čim boljši; vseeno obžaluje, da za ta namen ni predvidena nobena posebna in namenska finančna podpora; predlaga, da se v novo programsko obdobje vključita začetek izvajanja evropskega načrta za zmanjšanje števila mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo, in določitev novega namenskega prednostnega področja v okviru Evropskega socialnega sklada plus, ki bo obravnavalo beg možganov, izobraževanje in ustvarjanje delovnih mest; poudarja, naj se to novo prednostno področje financira z novimi proračunskimi sredstvi, ki bi dopolnjevala Evropski socialni sklad plus v sedanjem programskem obdobju;
57. se strinja z vmesnim pregledom programov kohezijske politike za obdobje 2021–2027, ki je priložnost za oceno položaja regij, ki so se ujele v past nerazvoja talentov ali se jim to lahko zgodi, ter morebitno prilagoditev načrtovanja programov v okviru skladov kohezijske politike;
58. priznava tudi, da se morajo številne regije in sektorji zaradi dvojnega zelenega in digitalnega prehoda temeljito preoblikovati, za kar bodo potrebne velike naložbe; zato priznava, da bodo takšne regije in sektorji potrebovali prilagojeno podporo, da bi preprečili množično izgubo delovnih mest; meni, da je treba v primeru upada zaposlenosti zaradi izzivov, ki jih prinaša preobrazba, delavcem ponuditi možnosti za preusposabljanje in izpopolnjevanje ter alternativne možnosti zaposlitve; poudarja, da je pomembno podpirati diverzifikacijo lokalnih in regionalnih gospodarstev, da se spodbudi lokalna odpornost;

59. opozarja, da lahko ustanovitev raziskovalnih inštitutov in mrež raziskovalcev prispeva k zmanjšanju bega možganov, ki pesti ozemlja z visoko usposobljenimi znanstvenimi raziskovalci; spodbuja države članice in njihove regije, naj vzpostavijo mreže raziskovalcev in inštitutov, da bi spodbudile mobilnost teh strokovnjakov, pri čemer naj se posebna pozornost nameni znanostim, povezanim s podeželskimi območji, kot so med drugim inovacije v agroživilskem sektorju in trajnostni razvoj;
60. meni, da sta svet umetnosti in ustvarjalni sektor bistvena dejavnika za privabljanje državljanov, zlasti na srednje velikih mestnih območjih; predlaga nadaljnji razvoj neformalnih mrež mest z ustvarjalnim sektorjem, da bi ocenili in pripravili nove instrumente politike in tako okrepili zmožnost teritorialnega gospodarstva za reševanje skupnega izziva, ki ga predstavlja beg nadarjenih in ustvarjalnih posameznikov;
61. meni, da je nadaljnja razširitev koncepta „pametnih mest“ v okviru strategij specializacije v danih regijah ali mestih bistvena za razvoj raziskovalnih in razvojnih projektov, ki lahko na ta območja privabijo visoko usposobljene delavce;
62. poudarja pomen sinergij med različnimi instrumenti financiranja, da bi s pristopom financiranja iz več skladov usmerili ustrezno raven financiranja v regije, ki so se znašle v pasti nerazvoja talentov ali jim to grozi; poziva Komisijo, naj znatno zmanjša upravno zapletenost, s katero se srečujejo organi upravljanja pri izvajanju pristopa financiranja iz več skladov;
63. meni, da je bistveno, da se v naslednje programsko obdobje vključijo tudi namenski ukrepi za fizično in digitalno dostopnost izobraževalne infrastrukture, tudi na območjih s slabo povezljivostjo, zlasti za otroke in osebe z zmanjšano mobilnostjo ali invalide;
64. poudarja, da bi morale države članice, njihove regije in lokalni organi opraviti temeljito in celovito analizo, da bi razumeli položaj nadarjenih posameznikov, v katere se je treba usmeriti; v zvezi s tem meni, da je bistveno vzpostaviti mehanizme, ki bodo takim nadarjenim posameznikom omogočali, da izrazijo svoje zahteve in potrebe, da bi bile javne politike čim bolj prilagojene;
65. poziva Komisijo, države članice ter regionalne in lokalne organe, naj spodbujajo politike in instrumente za razvoj lokalnega podjetništva, samozaposlovanja in alternativnih modelov poslovnega razvoja, ki povečujejo privlačnost manj razvitih regij;
66. poudarja, da je pomembno podpirati gospodarsko diverzifikacijo lokalnih in regionalnih gospodarstev ter pomlajevanje nekaterih starajočih se sektorjev, da se spodbudi lokalna odpornost;
67. poudarja, da je treba močno izboljšati dostop do kakovostnih javnih storitev, na primer na področju zdravja in socialnega varstva, zlasti na območjih s hudimi in stalnimi neugodnimi naravnimi in demografskimi razmerami; spodbuja države članice, naj uvedejo digitalna orodja in platforme, kot so telemedicina ali potujoče zdravstvene rešitve in storitve; poudarja, da sta kakovosten, cenovno dostopen in varen javni promet in prometna infrastruktura pomembna za izboljšanje rešitev za mobilnost; poudarja, da je treba izboljšati digitalno povezljivost, da bi povečali privlačnost regij kot destinacij za nadarjene posameznike, podjetja in vlagatelje, in sicer z olajšanjem dela na daljavo, socialnimi povezavami ter večjimi priložnostmi za produktivnost in rast; poziva države

članice, naj uvedejo in izvajajo nacionalne strategije za izboljšanje javnih storitev na podeželju in v regijah, ki imajo negativni selitveni prirast, kot konkreten ukrep za zaustavitev odseljavanja;

68. poziva k dostopnosti izobraževanja in usposabljanja za ljudi vseh starosti in socialne skupine, in sicer v fizični prisotnosti in na daljavo; poudarja, da morajo države članice izvajati politike za spodbujanje udeležbe žensk in deklet v izobraževalnih programih na področjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ter zagotoviti spodbude za ustvarjanje delovnih mest v sektorjih, kjer je mogoče uporabiti njihovo znanje; poudarja, kako pomembni so univerze ter ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja pri spodbujanju dinamičnih inovacijskih ekosistemov, izkoriščanju potenciala nadarjenih posameznikov, razvoju grozdov znanja in privabljanju podjetij na območja tako, da z njimi sodelujejo pri programih za usposabljanje delavcev, da bi ti pridobili nove spretnosti, potrebne na njihovem območju;
69. poleg tega poziva Komisijo in države članice, naj povečajo naložbe za široko digitalno povezljivost, zlasti v oddaljenih in prikrajšanih regijah, ter tako okrepijo gospodarske in izobraževalne priložnosti za vse; v zvezi s tem poziva, naj se dostop do interneta prizna kot temeljna pravica;
70. poziva države članice, naj okrepijo politike za privabljanje učiteljev v regije in kraje, ki se soočajo s pastmi nerazvoja talentov, ter jim zagotovijo privlačne plače in dostojne življenjske pogoje;
71. spodbuja regionalne in lokalne organe, naj pospešijo razvoj omrežij visoke hitrosti in omrežij 5G na podeželju, da bi povečali gospodarske priložnosti za podjetja in delo na daljavo; poziva organe držav članic, naj uvedejo programe podpore in izvajajo informacijske kampanje, namenjene promoviranju prednosti življenja zunaj prenatrpanih mest in prehoda med mesti in podeželjem, zlasti za zaposlene, ki delajo na daljavo;
72. meni, da je treba prednostno sprejemati politike in ukrepe za lažje usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja s pomočjo vključujočega dostopa do dostopnega in cenovno ugodnega varstva otrok in izobraževanja za vse, prožnega delovnega časa, starševskega dopusta in drugih spodbud za družine ter dostojnih plač in delovnih pogojev; meni, da so naložbe v raziskave in razvoj, tehnologijo in infrastrukturo bistvene za privabljanje tehnoloških in zagonskih podjetij, ki običajno potrebujejo visoko usposobljene nadarjene posameznike; poziva države članice, naj zagotovijo davčne spodbude, pomoč in svetovalne storitve v podporo lokalnim podjetjem, ki zaposlujejo mlade, da bi spodbudili ustvarjanje novih delovnih mest; spodbuja regionalne in lokalne organe, ki se soočajo s pastjo nerazvoja talentov, naj se pridružijo evropskemu paktu za spretnosti, da bi delovno silo opremili s kompetencami, potrebnimi za zeleni in digitalni prehod;
73. poudarja, da je pomembno olajšati priznavanje kvalifikacij državljanov tretjih držav in te državljanke podpirati pri učenju jezikov, da bi njihova znanja in spretnosti bolje uskladili z lokalnimi razvojnimi potrebami; poudarja bistveno vlogo, ki jo imajo regionalni in lokalni organi pri izvajanju spremljevalnih ukrepov za uspešno socialno

vključevanje delavcev migrantov v gostiteljske skupnosti, s čimer bi povečali koristi migracij;

74. poziva Komisijo, naj sprejme ustrezne politike za pomoč pri naselitvi, da bi zadostili potrebam nadarjenih posameznikov po stanovanjih, ter naj z ustreznimi naložbami v infrastrukturo, javne storitve, povezljivost, storitve pomoči in mobilnost izboljša dostopnost območij v notranjosti in gorskih območij ter tako poveča njihovo privlačnost z vidika študija in zaposlovanja;
75. meni, da je bistveno oblikovati politike za privabljanje in zadrževanje družin tako, da se nudijo zaposlitvene možnosti za oba partnerja, se izvajajo programi, katerih cilj so varnejše skupnosti za otroke in ženskam prijazno okolje, ponujajo cenovno dostopna stanovanja prek posebnih programov subvencij in posojil ter izvajajo kulturne politike za privabljanje in zadrževanje nadarjenih posameznikov;
76. poziva vse države članice, naj poskrbijo, da bo varstvo otrok cenovno ugodnejše in dostopnejše, da bi zagotovili pravično in neovirano udeležbo oseb, ki dejansko negujejo in varujejo otroka, kar so večinoma ženske, na trgu dela;
77. spodbuja države članice in lokalne organe, naj v okviru upravljanja na več ravneh izvajajo politike in strategije, katerih cilj je zmanjšati beg možganov in privabiti nazaj nadarjene posameznike; predlaga vključitev vseh ustreznih deležnikov (javnih organov, podjetij, univerz, nevladnih organizacij itd.) v snovanje najprimernejših orodij, kot so subvencije za delodajalce, ki zaposlujejo mlade nadarjene posameznike in nadarjene posameznike, ki se vračajo v svojo državo, subvencije za kritje stroškov vrnitve ter subvencije za začetek podjetniške dejavnosti;
78. ponovno poudarja, da je potrebna ambiciozna in trajnostna politika o zakonitih migracijah in vključevanju na ravni EU; poudarja, da je potreben strateški pristop k vključevanju državljanov tretjih držav kot potencialnega gonila lokalne rasti, in pozdravlja ukrepe, ki utirajo pot bolj trajnostnemu in vključujočemu pristopu k mobilnosti delovne sile;
79. priznava osrednjo vlogo kmetijstva na podeželskih in redko poseljenih območjih ter pomen evropskega pakta za spretnosti v agroživilskem sektorju; poziva Komisijo, naj podpre generacijsko pomladitev v kmetijskem sektorju in ustanavljanje novih podjetij na podeželju; poudarja gospodarski potencial žensk na podeželju ter poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo ciljno podporo in olajšajo dostop do možnosti financiranja in poslovnih znanj in spretnosti, s čimer bi podprli podjetnice;
80. poudarja vse bolj razširjen pojav „tretjih prostorov“ kot novega vektorja, ki zaznamuje delovanje demokratičnih družb; poudarja osrednjo vlogo teh prostorov pri oživitvi podeželskih in redko poseljenih območij, zmanjševanju emisij toplogrednih plinov, prispevanju k lokalni demokraciji in opolnomočenju državljanov, krepitvi inovacijskih zmogljivosti in ustvarjalnosti, boljši kakovosti življenja delavcev ter večji uspešnosti podjetij in zaposlenih; poziva Komisijo, naj sproži evropsko pobudo za podporo oblikovanju in razvoju tretjih prostorov, ki bo ustrezala potrebam državljanov v smislu finančne podpore, podpore pri mreženju in metodološke podpore;

81. zagovarja mreže nadsacionalnega sodelovanja, ki podpirajo izmenjavo idej ter spretnosti za trajnostno rast in kroženje nadarjenih posameznikov, s tem pa pospešujejo širjenje znanja, izkušenj in usposabljanja; v zvezi s tem poudarja bistveno vlogo programa Interreg, ki prispeva k večji privlačnosti obmejnih regij, ki se soočajo s pastjo nerazvoja talentov; poudarja pomen odpravljanja ovir za čezmejno sodelovanje;
82. poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo širjenje središč za socialne inovacije, da bi spodbudile nadgradnjo infrastrukture in izboljšale dostopnost inovativnih storitev za državljane;
83. poziva Komisijo in nacionalne agencije, naj v okviru programa Erasmus+ ustvarijo nove možnosti za mobilnost, prilagojene regionalnim prednostim ter povpraševanju po usposabljanju in spretnostih, zlasti na področju novih poklicev, povezanih z zelenim in digitalnim prehodom; v zvezi s tem poudarja potencial najbolj oddaljenih regij, da sprejmejo mlade v okviru programov mobilnosti, zlasti na področjih modrega gospodarstva, ohranjanja biotske raznovrstnosti in krožnega gospodarstva;
84. poudarja, da 31 % prebivalstva regij, ki se soočajo s pastjo nerazvoja talentov, živi na podeželju; poziva države članice, naj pospešijo izvajanje ukrepov iz akcijskega načrta EU za podeželje do leta 2040, zlasti ukrepov za razvoj pametnih vasi, s čimer bi spodbudile gospodarsko diverzifikacijo in privabile podjetja, kar sta bistvena elementa za večjo kakovost življenja in omogočanje dostojnih življenjskih razmer na podeželju za mlade zaposlene;
85. je seznanjen s pomanjkanjem razpoložljive delovne sile v Evropi, tudi v zdravstvu in turizmu; ponovno poudarja, da so potrebni načini za zakonito migracijo in drugi ukrepi, da bi odpravili različne vrzeli v spretnostih v Evropi;
86. poziva Komisijo in države članice, naj sodelujejo z lokalnimi in regionalnimi organi najbolj oddaljenih regij pri izvajanju razvojnih strategij, in sicer naj izboljšajo vključevanje in regionalno sodelovanje, zlasti prek programa Interreg; v zvezi s tem poudarja možnosti za krepitev gospodarskih povezav, programov mobilnosti in izmenjave za študente ter sektorskega sodelovanja med najbolj oddaljenimi regijami in partnerskimi državami na njihovem regionalnem območju;
87. opozarja, da pomoč za tekoče poslovanje, kot je določena v načrtu Evropske komisije za regionalno pomoč, vključuje diferencirano obdavčitev; ugotavlja, da je to lahko koristno orodje za območja z majhno gostoto prebivalstva, saj lahko pripomore, da so ta območja privlačnejša za naložbe, spodbuja podjetništvo in privablja ljudi; ugotavlja, da postane z ugodnejšim davčnim okvirom življenje na podeželju in v naravnem okolju bolj privlačno;
88. se zaveda, da je digitalno, konkurenčno in odporno gospodarstvo bistven pogoj za izkoriščanje potenciala nadarjenih, ter poudarja vlogo digitalizacije kot orodja za večjo konkurenčnost malih in srednjih podjetij, zlasti v obrobni, otoških in prikrajsanih regijah EU;
89. spodbuja organe držav članic, naj si bolj izmenjujejo izkušnje in primere dobre prakse pri razvoju in modernizaciji podeželskih območij na platformi EU za oživitev podeželja ter na forumu krajev, ki so se pridružili konceptu zagonskih vasi;

90. izraža zaskrbljenost, da bi se lahko zaradi povečanja razlik v teritorialnem razvoju, ki so posledica „pasti nerazvoja talentov“, povečalo število državljanov, ki se čutijo zapostavljene in prezrte v politikah EU, kar bi lahko še okrepilo obstoječi tok evroskepticizma pred volitvami v Evropski parlament leta 2024;
91. izraža zaskrbljenost, ker blokada pristopa Romunije in Bolgarije k schengenskem območju brez pravne podlage, povezane z merili za pristop, močno vpliva na čezmejno sodelovanje, mobilnost delavcev, sposobnost preživetja podjetij in gospodarski razvoj čezmejnih regij obeh držav članic ter ju potiska globlje v past nerazvoja talentov; ponovno poziva Svet, naj sprejme ukrepe za preprečevanje zlorabe pravice veta, špansko predsedstvo Sveta pa, naj tej temi nameni prednostno mesto in glasovanje o njej izvede do konca leta 2023;
92. poziva Komisijo in države članice, naj storijo več za ozaveščanje o programih Erasmus+, tudi o programu Erasmus za mlade podjetnike, s čimer bi olajšali izmenjavo znanja, razvijali jezikovne in podjetniške spretnosti ter spodbujali mobilnost nadarjenih;
93. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

OBRAZLOŽITEV

Evropsko leto spretnosti je v središče oblikovanja politik EU postavilo naložbe v nadarjeno delovno silo. V tem okviru je Komisija objavila sporočilo z naslovom Izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah ter potrebo po takih naložbah povezala z vplivom demografskih trendov na delovno silo EU. To poročilo je odgovor na to sporočilo in vsebuje podrobnejšo analizo demografskih razmer in stanja na področju spretnosti v EU ter predloge, katerih cilj je poiskati inovativne rešitve. Evropski parlament meni, da ima kohezijska politika pomembno vlogo pri reševanju izzivov, ki se bodo pojavili na trgu dela v prihodnosti.

V zadnjih desetletjih se je rast prebivalstva upočasnila, kar je izziv za EU, v kateri je prebivalstvo v zadnjih petdesetih letih stalno naraščalo. To upadanje je še posebej očitno na podeželskih, gorskih, izoliranih in najbolj oddaljenih območjih, na katerih je prebivalstvo starejše kot v mestih in predmestjih. Slaba povezljivost in javne storitve ter slabe zaposlitvene priložnosti v podeželskih regijah prispevajo k selitvi mladih v mesta, kar prinaša izzive za demografske strukture. Poleg tega množična selitev mladih pomeni tudi znatno izgubo nadarjenih posameznikov, zlasti v ranljivih regijah, ki se zdaj srečujejo z velikimi težavami, kako privabiti in zadržati ljudi na svojem ozemlju.

V središču ukrepov za izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v regijah EU mora biti evropski steber socialnih pravic. Beg nadarjenih posameznikov je tesno povezan s potrebo po boljših delovnih in življenjskih razmerah v regijah z nizkim dohodkom ter socialnimi in ekonomskimi razlikami, pri čemer se socialni steber usklajuje z zavezo za zmanjšanje teh razlik. V zvezi s tem se morajo oblikovalci politik posvetiti ustvarjanju učnih in delovnih priložnosti ter prilagoditi programe izobraževanja in usposabljanja spretnostim, ki so potrebne na nenehno spreminjajočem se trgu dela. Zato je treba v razpravo v celoti vključiti socialne partnerje, univerze, raziskovalne inštitute in zasebni sektor, da se ustvarijo sinergije in razvijejo projekti, pri katerih bi se bolje upoštevala socialno-ekonomska realnost posameznega ozemlja.

Za soočanje z izzivi, ki jih prinaša upadanje števila prebivalcev v državah članicah, je potreben pozitiven selitveni prirast delavcev, vključno s tistimi s terciarno izobrazbo. Regionalni in lokalni organi imajo torej osrednjo vlogo pri ustvarjanju socialno-ekonomskih razmer, ki bodo privabile nadarjene posameznike, poleg tega pa naj se po potrebi okrepi njihova izvršilna zmogljivost, saj lahko kot javne uprave bolje ocenijo potrebe svojih ozemelj in so najbližje prebivalcem.

Pri prihodnjem oblikovanju politik EU za zadržanje nadarjenih posameznikov in boj proti begu možganov bi bilo treba oceniti njihov demografski vpliv, ustvarjanje delovnih mest, izobraževalni okvir in vpliv na enakost spolov ter razširiti koncept preverjanja učinkov ukrepov na podeželje, da bo ustrezneje odražal socialno-ekonomska realnost posamezne regije. V tem smislu je ključno, da se oblikujejo jasnejša in objektivnejša merila za opredelitev regij, ki so se znašle v pasti nerazvoja talentov ali se jim to lahko zgodi. Manj razvite regije so podobne ogroženim regijam, zato jih je treba vključiti v kategorizacijo.

Tako Komisija kot države članice bi morale financirati in spodbujati projekte za dostopnost

usposabljanja za mlade, ustvarjanje kakovostnih delovnih mest in zjamčeno plačane prakse. V prihodnjih partnerskih sporazumih bi bilo treba specifične prednostne naloge uskladiti z demografskimi potrebami. Čeprav obstoječi instrumenti zagotavljajo finančno podporo regijam, ki jim grozi past razvoja talentov, se za novo programsko obdobje priporoča ustanovitev namenskega sklada za boj proti begu možganov.

Dostopnost kakovostnih javnih storitev, osnovna prometna infrastruktura, digitalna povezljivost in ukrepi za usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja so najpomembnejše prednostne naloge. Poleg tega se bo s spodbujanjem mrež nadnacionalnega sodelovanja, ki podpirajo izmenjavo in kroženje nadarjenih posameznikov, izboljšalo širjenje znanja, izkušenj in usposabljanja.

26.4.2023

PISMO ODBORA ZA ZAPOSLOVANJE IN SOCIALNE ZADEVE

Younous Omarjee
predsednik
Odbor za regionalni razvoj
BRUSELJ

Zadeva: Mnenje o tem, kako čim boljše izkoristiti nadarjene v evropskih regijah
(2023/2044(INI))

Spoštovani gospod predsednik!

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve je bil v okviru postopka iz naslova zadolžen, da pripravi mnenje in ga predloži vašemu odboru. Na seji dne 1. marca 2023 je odbor odločil, da bo pripravil mnenje v obliki pisma.

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve je vprašanje obravnaval na seji dne 26. aprila 2023. Na seji se je odločil, da Odbor za regionalni razvoj, kot pristojni odbor, pozove, da v predlog resolucije, ki ga bo sprejel, vključi pobude, navedene v nadaljevanju.

S spoštovanjem!

Dragoş Pişlaru

POBUDE

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve poziva Odbor za regionalni razvoj kot pristojni odbor, naj v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker je usposobljena delovna sila nujno potrebna za zagotavljanje socialno poštenega in pravičnega zelenega in digitalnega prehoda ter za krepitev trajnostne rasti, gospodarske stabilnosti in odpornosti Unije na demografske spremembe in neugodne zunanje pretrese in ker ustrežnejša in v prihodnost usmerjena znanja in spretnosti odpirajo nove zaposlitvene priložnosti ter delavcem in iskalcem zaposlitve omogočajo polno udeležbo na trgu dela, v družbi in demokraciji;
 - B. ker so lahko delavci zaradi regionalnih neenakosti primorani, da iščejo zaposlitev v drugi regiji ali državi članici; ker morajo instrumenti kohezijske politike obravnavati številne dejavnike, ki vplivajo na migracijo v mesta in/ali druge regije ali države članice; ker so ambiciozne naložbe in kakovostna delovna mesta ter izboljšanje dostopnosti in kakovosti storitev in infrastrukture zlasti pomembni v regijah, ki jim grozi depopulacija, da bi okrepili njihovo gospodarsko okrevanje in dolgoročno konkurenčnost na enotnem trgu in tako obrnili negativne demografske trende;
 - C. ker sta Evropski organ za delo v svojem poročilu o pomanjkanju in presežkih delovne sile, Agencija Evropske unije za kibernetiko in varnost pa v poročilu o razvoju znanj in spretnosti na področju kibernetike in varnosti v EU ugotovila, da je bilo leta 2021 28 poklicev razvrščenih med poklice, v katerih primanjkuje strokovno usposobljene delovne sile, tudi v zdravstvenem, gostinskem, gradbenem in storitvenem sektorju, ter ugotovila pomanjkanje strokovnjakov za informacijsko tehnologijo in varnost, zlasti strokovnjakov za kibernetiko in varnost, ter delavcev s področja naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike;
 - D. ker bi morali z evropskim letom spretnosti spodbujati ustvarjanje kakovostnih delovnih mest in strategije za ohranjanje kadrov kot najboljši način za privabljanje in ohranjanje usposobljene delovne sile ter spodbude za delodajalce, da vlagajo v razvoj znanj in spretnosti delavcev, zlasti v zelenem in digitalnem sektorju;
- 1. pozdravlja sporočilo Komisije o izkoriščanju potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah pred evropskim letom spretnosti, ki želi dodatno spodbujati poklicno in strokovno usposabljanje, preusposabljanje in izpopolnjevanje ter zagotoviti, da pri zelenem in digitalnem prehodu ter gospodarskem okrevanju nihče ne bo zapostavljen; poziva Komisijo, naj čim bolje izkoristi evropsko leto spretnosti, med drugim s spodbujanjem programov izpopolnjevanja in preusposabljanja v sektorjih in regijah, ki zaostajajo pri konkurenčnosti in na področju inovacij ali kjer potekajo korenite spremembe;
 - 2. je seznanjen z mehanizmom za spodbujanje talentov kot novo namensko in celovito pobudo za spodbujanje nadarjenih posameznikov v regijah, kjer nastaja „past nerazvoja talentov“ ali jim grozi, da bo prišlo do nje;

3. v zvezi s tem poudarja, da je treba želje in potrebe delavcev in iskalcev zaposlitve ter poklicno in strokovno usposabljanje ter nabor znanj in spretnosti, vključno z medsektorskimi mehкими znanji in spretnostmi, pridobljenimi med mobilnostjo, uskladiti s potrebami in priložnostmi na trgu dela, zlasti tistimi, ki jih nudijo zeleni in digitalni prehod ter sektorji v vzponu;
4. pri tem ugotavlja, da so naložbe v vseživljenjsko učenje, preusposabljanje in izpopolnjevanje, tudi s spodbujanjem instrumentov, kot je ESS+, nujne, da bi bili pripravljene na prihodnje potrebe in kot pomoč pri odpravljanju pomanjkanja delovne sile z odpravo vrzeli in neskladja v znanju in spretnostih ter ustvarjanjem kakovostnih delovnih mest, da bi izboljšali vlogo delavcev in iskalcev zaposlitve ter vseh ljudi v Uniji;
5. poziva socialne partnerje, naj imajo osrednjo vlogo pri razvoju strategij usposabljanja, vključno z enakim dostopom do programov izpopolnjevanja in preusposabljanja za vse delavce, ter poudarja, da morajo kolektivne pogodbe vsebovati stroge določbe v zvezi s tem; opozarja, da je socialni dialog bistven za razvoj učinkovitih in v prihodnost usmerjenih strategij za razvoj znanj in spretnosti, tudi na ravni podjetij, saj opozarja na demokracijo na delovnem mestu;
6. obžaluje, da je pomanjkanje delovne sile v nekaterih primerih tudi posledica neprivačnih delovnih mest in slabih delovnih pogojev, zato poudarja, da je reševanje teh vprašanj z zagotavljanjem dostojnih delovnih pogojev in politikami ohranjanja kadrov pomembno za dobro delujoč trg dela v prihodnje; poudarja, da je izboljšanje kakovosti delovnih mest v sektorjih in podjetjih s slabimi delovnimi pogoji pomemben element pri reševanju vprašanja bega možganov, ki povzroča vse večje neenakosti med regijami, neenak razvoj ter neenake zmogljivosti za spodbujanje inovacij in ustvarjanje delovnih mest;
7. meni, da so spodbujanje enakega dostopa do razvoja znanj in spretnosti, zagotavljanje vseživljenjskega učenja za vse, kjer je treba posebno pozornost nameniti nizko usposobljenim delavcem, zmanjšanje neenakosti in segregacije v izobraževanju in usposabljanju, zagotavljanje priložnosti za poklicno napredovanje ter spodbujanje podjetništva in podjetniških spretnosti bistveni, da bi ljudem omogočili, da dostopajo do kakovostnih delovnih mest ali jih ustvarjajo ter da v celoti sodelujejo v gospodarstvu in družbi;
8. ugotavlja, da je treba v bliskovito spreminjajočem se tehnološkem okolju posodobljati digitalna znanja in spretnosti; pozdravlja vlogo poklicnega izobraževanja in usposabljanja pri zagotavljanju kakovostnih priložnosti za učenje in spodbujanju talentov za mlade in odrasle;
9. poudarja, da se je treba bolj osredotočiti na vključevanje ljudi iz premalo zastopanih skupin na trgu dela, zlasti žensk in mladih, predvsem tistih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo, nizko kvalificiranih oseb, starejših delavcev, invalidov, oseb iz prikrajšanih in migrantskih okolij ter ljudi, ki živijo na območjih, ki jih je prizadela depopulacija, na podeželskih in oddaljenih območjih ter v najbolj oddaljenih regijah;

10. poudarja, da ima nizka ponudba za zaposlitev negativne učinke prelivanja, saj ljudi, zlasti mlade, sili k iskanju zaposlitve drugje in prispeva k socialnim izzivom na regionalni in lokalni ravni, kot so brezposelnost, staranje prebivalstva, revščina in socialna izključenost ter zmanjševanje javnih in zasebnih storitev; poudarja pomen tesnega sodelovanja med lokalnimi in regionalnimi oblastmi, ustanovami za izobraževanje in usposabljanje ter podjetji; zato podpira oblikovanje in financiranje lokalnih paktov za spretnosti ter vozlišč za razvoj znanj in spretnosti v sodelovanju z agencijami za zaposlovanje;
11. poziva države članice, naj vlagajo več v izobraževanje, skupaj z delodajalci pa v sisteme poklicnega in strokovnega usposabljanja in tudi v preusposabljanje in izpopolnjevanje; podpira povečanje mobilnosti v EU in privabljanje ljudi iz tretjih držav, ki imajo znanja in spretnosti, potrebne v državah članicah, s spodbujanjem usposabljanja, vključno z jezikovnim izobraževanjem in usposabljanjem, in razvoja znanj in spretnosti ter z izboljšanjem priznavanja kvalifikacij in olajšanjem priznavanja znanj in spretnosti; spodbuja javne organe in zasebne agencije za zaposlovanje, naj mobilnim delavcem zagotovijo ustrezne informacije in smernice.

19.9.2023

MNENJE ODBORA ZA KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA

za Odbor za regionalni razvoj

o tem, kako čim bolj izkoristiti nadarjene v evropskih regijah
(2023/2044(INI))

Pripravljalnica mnenja: Camilla Laureti

POBUDE

Odbor za kmetijstvo in razvoj podeželja poziva Odbor za regionalni razvoj kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker so podeželska območja bolj prizadeta kot druge regije zaradi demografskega upada in nezadostnega razvoja nadarjenih, in trpijo zaradi velikega števila mladih, ki odhajajo, in majhne generacijske pomladitve, kar prispeva k staranju in splošnemu upadanju prebivalstva, in ker se bo ta razlika v prihodnosti po vsej verjetnosti še povečala zaradi težav pri spodbujanju, ohranjanju in privabljanju nadarjenih; ker skupna kmetijska politika (SKP) za obdobje 2023–2027 temelji na desetih specifičnih ciljih, pri čemer je prednostna naloga generacijska pomladitev, pa tudi zagotavljanje dinamičnih podeželskih območij ter spodbujanje znanja in inovacij, kar bo prispevalo k preprečevanju pasti nerazvoja talentov;
- B. ker je med mladimi, ki živijo na podeželju, precej nižji delež tistih s terciarno izobrazbo (29,6 %) v primerjavi s tistimi, ki živijo v večjih mestih (51,4 %) oziroma v manjših mestih in predmestjih (35,3 %); ker je imelo 72,3 % upraviteljev kmetij v EU leta 2020 samo praktične izkušnje, 17,15 % osnovno kmetijsko usposabljanje, medtem ko je samo 8,9 % (v letu 2019) zaključilo terciarno izobraževanje; ker bi morali imeti vsi mladi enake možnosti, ne glede na geografsko lego; ker je v nekaterih državah EU večfunkcionalnost za mlade že gonilna sila podjetniške rasti in ker številna inovativna podjetja, ki jih vodijo mlajši od 40 let, delujejo v dejavnostih, povezanih s tradicionalnim kmetijstvom, kot so kmetijski vrtci, kmetijsko dobro počutje, proizvodnja energije iz obnovljivih virov ali socialno kmetijstvo; ker so mladi kmetje običajno inovativni, zlasti pri uporabi novih tehnologij, njihova znanja in spretnosti ter zmogljivosti pa so bistvenega pomena za zeleni in digitalni prehod;
- C. ker so podeželska območja zelo pomembna zaradi proizvodnje hrane, pa tudi za uresničevanje ciljev evropskega zelenega dogovora, podnebne nevtralnosti in ciljev trajnostnega razvoja; ker raziskava Eurobarometra kaže, da 91 % mladih, starih od 15 do 24 let, meni, da lahko boj proti podnebnim spremembam pripomore k izboljšanju njihovega zdravja in dobrega počutja;

- D. ker najnovejši statistični podatki kažejo, da naj bi se prebivalstvo EU zmanjšalo s 477,9 milijona leta 2022 na 419,5 milijona leta 2100; ker se ocenjuje, da se bo povprečna starost prebivalstva v EU-27 med letoma 2022 in 2100 zvišala za 5,8 leta, pri čemer se bosta število in delež delovno sposobnega prebivalstva precej zmanjšala⁴³; ker bo do leta 2050⁴⁴ vsaka tretja oseba, ki živi na podeželju, verjetno stara 65 let in več, delovno sposobno prebivalstvo pa naj bi se v naslednjih letih in desetletjih še zmanjšalo; poudarja izzive za javne odhodke v zvezi s pokojninami, zdravstvenim varstvom in trgi dela; ker je potrebna dolgoročna evropska vizija, s posebnim poudarkom na programih za dejavno vključevanje starejših v življenje skupnosti;
- E. ker je Evropski parlament v resoluciji z dne 13. decembra 2022 o dolgoročni viziji za podeželska območja EU⁴⁵ poudaril, da je treba v podeželskih skupnostih omogočiti dostop do storitev splošnega pomena, ob ustreznem upoštevanju izobraževanja, usposabljanja, vseživljenjskega učenja in izpopolnjevanja, še posebej v zvezi z digitalnimi in poslovnimi spretnostmi; ker ljudje, ki živijo na nekaterih podeželskih območjih, nimajo dostopa do pomembnih osnovnih storitev, kot so med drugim oskrba z vodo, sanitarno-higienske storitve, cestna povezljivost, prevoz, zdravstveno varstvo, izobraževanje in širokopasovni internet; ker je bistveno izboljšati podeželsko infrastrukturo z ustrežno finančno podporo, saj bi s tem te regije postale privlačnejše za mlajšo generacijo in podjetnike;
- F. ker bo v kmetijstvu zaradi hitrega napredka digitalizacije in tehnologij, povezanih s kmetijstvom, potrebnega več strokovnega znanja kmetov in drugih strokovnjakov ter nenehno prilagajanje; ker je bistveno izboljšati infrastrukturo informacijske tehnologije, zlasti z vzpostavitvijo visokohitrostnih širokopasovnih povezav; ker v nekaterih državah članicah do 25 % gospodinjstev na podeželju nima dostopa do interneta⁴⁶; ker je enako pomembno spodbujati digitalno izobraževanje in usposabljanje v skladu z digitalnimi cilji EU za leto 2030, saj so ustrezna znanja in spretnosti bistvenega pomena pri upravljanju kmetije, prilagajanju na spreminjajoče se pogoje kmetovanja in soočanju s krizami in izzivi;
- G. ker indeks regionalne konkurenčnosti EU za leto 2022 meri glavne dejavnike konkurenčnosti za vse regije na ravni NUTS-2 v EU, tudi podeželskih območij; ker so z indeksom ugotovili, da so Bolgarija, Hrvaška, Češka, Grčija, Irska, Italija, Latvija, Litva, Poljska, Portugalska, Romunija in Španija⁴⁷ države članice z najvišjim deležem najmanj konkurenčnih podeželskih regij v EU;
- H. ker je 82 regij iz 16 držav članic močno prizadetih zaradi upadanja delovno sposobnega prebivalstva, nizkega deleža diplomantov ali negativne mobilnosti prebivalstva, starega od 15 do 39 let; ker za 46 od teh regij že velja, da so v pasti nerazvoja talentov, za preostalih 36 pa obstaja tveganje, da bodo vanjo padle v bližnji prihodnosti;

⁴³ Eurostat 2023, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_projections_in_the_EU.

⁴⁴ Eurostat, Starajoča se Evropa, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Ageing_Europe_-_statistics_on_population_developments.

⁴⁵ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 13. decembra 2022 o dolgoročni viziji za podeželska območja EU – do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040. UL C 177, 17.5.2023, str. 35.

⁴⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ISOC_CI_IN_H_custom_2784346/default/table?lang=en.

⁴⁷ Evropska komisija, indeks regionalne konkurenčnosti EU za leto 2022

- I. ker člen 174 Pogodbe o delovanju Evropske unije določa, da si mora EU prizadevati zmanjšati razlike med stopnjami razvitosti regij, pri čemer mora posebno pozornost posvetiti nekaterim regijam, zlasti podeželju;
- J. ker je enakost spolov temeljna vrednota EU, določena v Pogodbah in Listini EU o temeljnih pravicah; ker so neenakosti med spoloma še vedno prisotne, še posebej na podeželju; ker je vloga žensk bistvena za razvoj ozemelj, tako prek uvajanja inovacij kot ohranjanja tradicij;
1. poudarja, da so potrebna usklajena prizadevanja, da bi izkoristili potencial ljudi, ki živijo na podeželju, da bi zagotovili dinamičnost njihovih skupnosti in ponujali dobre storitve, delovne priložnosti in ugodne gospodarske možnosti za ublažitev bega možganov, pa tudi spodbujanje trajnostnega razvoja družbe, okolja in raznolikih gospodarskih dejavnosti, tako kmetijskih kot nekmetijskih, vključno z večnamenskimi kmetijami in kratkimi dobavnimi verigami za spodbujanje lokalne odpornosti; poudarja, da bi bilo treba izvajanje politik in ukrepov EU združiti z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi politikami in ukrepi s krajevnim pristopom, ki ponuja prilagojene ciljno usmerjene rešitve;
 2. opozarja, da je dostop do osnovnih storitev v javnem interesu osnovni pogoj za ohranjanje privlačnosti skupnosti za prebivalce in morebitne novoprišleke; priznava, da so številne podeželske regije trpele zaradi dolgotrajnega pomanjkanja naložb; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo ustrezno javno podporo in ciljno usmerjene naložbe za reševanje tovrstnih izzivov; poziva k večji ciljno usmerjeni finančni podpori, zlasti za mala in srednja podjetja na podeželju, da bi tem regijam omogočili rast in razvoj; poziva Komisijo in države članice, naj razvijejo konkretne in takojšnje ukrepe za zagotovitev enakega dostopa do kakovostnih storitev in infrastrukture, kot so predšolska vzgoja in varstvo, usposabljanje in izobraževanje, zdravstveno varstvo, javni prevoz, oskrba z energijo in dostop do interneta, za ljudi, ki živijo v vseh evropskih regijah;
 3. poudarja, da imajo podeželska območja, predvsem kmetije, velik potencial za razvoj obnovljivih virov energije, na primer postavitev sončnih panelov na strehah kmetijskih poslopij; poudarja, da je treba poskrbeti, da bodo podeželska območja dobro povezana z ustrezno izboljšanim električnim omrežjem, da bodo lahko podeželski proizvajalci energije iz obnovljivih virov v celoti sodelovali v energetskega prehodu;
 4. pozdravlja sporočilo Komisije o izkoriščanju potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah; se strinja z njegovimi splošnimi cilji in meni, da je to priložnost za usklajene ukrepe za prihodnost evropskih nadarjenih posameznikov in regij, pri čemer je treba poskrbeti, da nihče ne bo zapostavljen;
 5. priznava, da je treba razviti infrastrukturo v podeželskih regijah, da bi pritegnili naložbe in zaposlitvene možnosti na teh območjih ter zaustavili odseljevanje s podeželja;
 6. poudarja, da bo nazadovanje nekaterih regij, še posebej podeželskih območij, če ne bo ustrezno obravnavano, še naprej negativno vplivalo na potencialno rast, razvoj in privlačnost teh območij in evropskih regij kot celote;

7. poziva k uvedbi mehanizma preverjanja zakonodaje EU z vidika podeželja, da se zagotovi, da novi predlogi ne bodo nepošteno vplivali na podeželske regije, in da se v postopku odločanja upoštevajo pomisleki in skrbi podeželja;
8. poziva k večji podpori visokošolskim ustanovam v podeželskih regijah, da bi izboljšali njihove raziskovalne in razvojne zmogljivosti, da bi pritegnili več sredstev in s tem izboljšali njihov inovacijski potencial;
9. poudarja, da se v regijah z nezadostno kvalificiranimi delavci pojavlja past nerazvoja talentov in da to predstavlja večji izziv predvsem za skupnosti, ki so daleč od univerz in visokošolskih ustanov ali kjer ni na voljo učinkovitih prometnih rešitev, ki bi omogočale dostop do teh institucij; poziva države članice, naj sodelujejo z regijami in lokalnimi deležniki, da bi razvile učinkovite strategije, s katerimi bi zagotovile ustrezne prometne rešitve, ki bi državljanom, ki živijo na podeželskih območjih, omogočile dostop do visokošolskega izobraževanja ali poklicnega usposabljanja; poudarja, da je treba zagotavljati spodbude, med drugim finančnih koristi za posameznike in organizacije, ki izvajajo dejavnosti ali zagotavljajo storitve na podeželskih območjih, da bi spodbudili gospodarsko dejavnost, spodbujali nove dejavnosti in mladim pomagali pri iskanju alternativne zaposlitve; poudarja tudi, da imajo inovacije in izobraževanje glavno vlogo pri zagotavljanju, da lahko vse regije EU zgradijo spodbudno inovacijsko okolje in negujejo talente svojega prebivalstva, da bi poskrbele za svojo konkurenčnost v prihodnosti; poudarja, da se podeželska območja spopadajo z večjim izzivom kot mestna pri omogočanju pridobivanja digitalnih spretnosti, ter poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo širokopasovno povezljivost na podeželskih območjih in izboljšajo raven digitalnih spretnosti;
10. poudarja, da je treba kmetijstvo približati otrokom že v zgodnjem otroštvu s teoretičnim in praktičnim šolskim učenjem; poziva Komisijo in države članice, naj izboljšajo obstoječe programe in sprejmejo dodatne ukrepe na tem področju;
11. vztraja, da je treba zmanjšati upravno breme, in zagotoviti boljši dostop do zemljišč in kapitala, predvidljiv dohodek in pravičen življenjski standard ter boljšo ozaveščenost o možnostih financiranja, predvsem med mladimi kmeti;
12. poudarja, da morajo regije, ki se spoprijemajo z zmanjševanjem delovne sile, razviti strategije gospodarske diverzifikacije, da bi spodbudile lokalno odpornost, ponudile več priložnosti za delo in povečale svojo privlačnost; ker podeželske regije zajemajo veliko več kot le kmetijske krajine, saj imajo osrednjo vlogo v pravičnem, zelenem in digitalnem prehodu živahne kot tudi raznolike gospodarske, kulturne in okoljske lastnosti, kar je njihov nepogrešljiv prispevek k strukturi naših družb; poziva k ukrepom, ki bi povečali vlogo kmečkega turizma, trajnostnega turizma in povezanih trajnostnih dejavnosti v evropskih regijah, da bi povečali dodatne vire dohodka na podeželskih območjih ter spodbujali in varovali naravno in kulturno dediščino; poudarja, da je turizem poleg kmetijstva ključni vir konkurenčnosti podeželskih območij, še posebej glede na potencial raznolikih modelov trajnostnega podeželskega turizma;
13. obžaluje, da se morajo ljudje na podeželskih območjih spopadati s številnimi izzivi, kot so pomanjkanje ustreznih virov in upravna bremena, ter meni, da bi morale države

članice davčne oprostitev na podeželskih območjih obravnavati kot ukrep za pritegnitev mladih in vlagateljev; priznava pomen evropskega pakta za spretnosti v agroživilskem sektorju ter poziva Komisijo in države članice, naj dodelijo sredstva za inovacije na področju kmetijstva in razvoja podeželja, usposabljanje in svetovalna vozlišča za povečanje ponudbe usposabljanja o kmetijskih in digitalnih spretnostih ter upravnih ali finančnih vprašanjih, ki presegajo izpolnjevanje obveznosti iz skupne kmetijske politike, da bi zmanjšali digitalni razkorak in dostopnost storitev v primerjavi z mestnimi območji;

14. priznava pomen vlaganja v spretnosti in sposobnosti žensk in mladih na območjih, ki jim grozi odseljevanje, kar koristi vsem skupnostim; zato poziva k ukrepom za ustvarjanje gospodarskih, socialnih in drugih priložnosti ter inovativnih in trajnostnih delovnih mest in storitev, še posebej za podporo generacijski pomladitvi v kmetijskem sektorju in ustanavljanju novih podjetij na podeželju; vztraja, da je treba mladim kmetom nuditi ustrezno podporo pri razvoju trajnostnih kmetijskih praks s socialnega, okoljskega in gospodarskega vidika, vključno z agroekologijo in ekološkim kmetovanjem, da bi ohranili vitalnost ozemelj; poziva k prizadevanjem za opredelitev in uporabo sredstev za spodbujanje kmetov k razvoju kratkih dobavnih verig in k spodbujanju agroživilskega sektorja v EU;
15. poziva Komisijo, naj poveča financiranje EU za raziskave o podpori ženskam na podeželskih območjih, da bi izboljšali bazo dokazov za prihodnje politike; poudarja gospodarski potencial žensk na podeželskih območjih ter poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo ciljno usmerjeno podporo, da bi olajšali dostop do možnosti financiranja in poslovnih spretnosti, s katerimi bi pomagali ženskam v podjetništvu na podeželju;
16. pozdravlja socialno pogojenost, ki je bila uvedena z novo skupno kmetijsko politiko in katere cilj je izboljšati delovne pogoje delavcev, zaposlenih v agroživilskem sektorju;
17. poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo ukrepe za izboljšanje tehnoloških, okoljskih in upravljaljskih spretnosti kmetov, zlasti mladih kmetov, ter za spodbujanje izmenjave dobre prakse;
18. poudarja, da je potrebna razpoložljivost in kakovost kmetijskega izobraževanja in usposabljanja za podporo kmetom pri prilagajanju spreminjajočemu se okolju in izpolnjevanju njihove ključne vloge pri zagotavljanju prehranske varnosti in okoljske trajnostnosti ter pri prispevanju k trajnostnemu razvoju podeželskih območij; poudarja potencial diverzifikacije modelov usposabljanja za boljše obravnavanje raznolikosti kmetov in posebnih potreb (npr. vzajemno učenje, programi mentorstva); poziva države članice, naj izboljšajo javno-zasebno sodelovanje, zlasti med ustanovami za poklicno usposabljanje in lokalnimi podjetji, da bi učne načrte prilagodili potrebam na trgu dela, teorijo povezali s prakso na terenu ter izkoristili lokalne in regionalne priložnosti; meni, da bi morali mladi uporabiti programe, ki jih ponujajo Erasmus+, Evropska solidarnostna enota in drugi ustrezni skladi EU, kot je Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja, da bi čim bolj izkoristili svoje priložnosti;

19. poudarja, da je treba vključiti stališča žensk in mladih v ustrezne strategije, politike, akcijske načrte in ukrepe ter jih vključiti v postopek odločanja, pri katerem se upošteva vključevanje vidika spola in večgeneracijski pristop na vseh ravneh oblikovanja politik;
20. poudarja, kako pomemben je dostop do dobro plačanih delovnih mest na podeželju, in ugotavlja, da tisti, ki se preselijo s podeželskih območij, na splošno uživajo višjo rast zaslužkov; vztraja, da morajo podeželska in oddaljena območja posebno pozornost nameniti možnostim za zaposlitev, saj so izpostavljena večjemu tveganju, da bodo imela manj priložnosti; priznava vlogo, ki jo ima skupna kmetijska politika pri spodbujanju sodelovanja na lokalni ravni, saj državam članicam ponuja vrsto instrumentov, kot so mreža EU- CAP, Leader, pametne vasi in podpora organizacijam proizvajalcev;
21. meni, da bi bilo treba ustanovitev opazovalne skupine za podeželje izkoristiti kot priložnost za izboljšanje podatkovnih zbirk, predvsem z zbiranjem podatkov, razčlenjenimi po spolu in starosti, kar bi bolje odražalo stanje na terenu; poudarja, da je treba v skladu s splošno uredbo o varstvu podatkov⁴⁸ zbrati in analizirati več podatkov o splošnem položaju podeželskih območij, predvsem v zvezi z ženskami in mladimi kmeti;
22. poudarja, da vse večja uporaba digitalnih tehnologij v kmetijstvu, predvsem vesoljskih podatkov, prispeva k reševanju številnih izzivov, s katerimi se spopadajo kmetje, saj izboljšuje donosnost kmetij in učinkovito rabo virov, ter prispeva k doseganju trajnostnih ciljev; poziva Komisijo in države članice, naj v celoti izkoristijo potencial vesoljskih podatkov v kmetijstvu, saj bodo s tem povečale donosnost kmetij in privlačnost kmetijstva za mlade; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo stabilno pokritost s širokopasovnimi povezavami visoke hitrosti po vsej EU, tudi na podeželju, potrdijo uporabo geoprostorskih podatkov za precizno kmetijstvo, omogočijo vključujočo in dostopno digitalizacijo ter kmete podprejo z usposabljanjem, viri in spodbudami za uvajanje novih tehnologij;
23. poziva države članice, naj začnejo s kartiranjem javnih zemljišč, ki jih je mogoče obdelovati, in pri njihovem razdeljevanju dajo prednost mladim kmetom;
24. poudarja, da ima financiranje EU, npr. financiranje, razdeljeno z ukrepi za razvoj podeželja, osrednjo vlogo pri zmožnosti podeželskih območij, da se odzovejo na demografske izzive; poudarja, da bi bilo treba v primerih, ko nacionalne, regionalne ali lokalne strategije omogočajo sinergije med kohezijsko politiko EU in razsežnostjo razvoja podeželja nove skupne kmetijske politike, izvajanje skrbno načrtovati, da bi čim bolj povečali poenostavitev in preprečili upravno breme za upravičence; poziva, naj se posebna pozornost nameni težavam mladih kmetov in poveča podpora za njihov dostop do sredstev EU; poziva Komisijo in države članice, naj pripravijo smernice za spodbujanje sinergij financiranja med skupno kmetijsko politiko, kohezijsko politiko, instrumentom NextGenerationEU in drugimi viri financiranja EU.

⁴⁸ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES. UL L 119, 4.5.2016, str. 1.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	19.9.2023
Izid končnega glasovanja	+ : 46 - : 0 0 : 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Benoît Biteau, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Dacian Cioloș, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Paola Ghidoni, Dino Giarusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Bronis Ropė, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Peter Jahr, Petros Kokalis (Petros Kokkalis), Tilly Metz, Michaela Šojdrová, Irène Tolleret, Emma Wiesner

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

46	+
ECR	Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
ID	Angelo Ciocca, Ivan David, Paola Ghidoni, Gilles Lebreton
NI	Dino Giarrusso
PPE	Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Michaela Šojdrová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Ulrike Müller, Irène Tolleret, Emma Wiesner, Asger Christensen
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Draagoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Maria Noichl, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli
The Left	Petros Kokalis (Petros Kokkalis), Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Tilly Metz, Bronis Ropé

0	-

0	0

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	24.10.2023
Izid končnega glasovanja	+: 28 -: 0 0: 2
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Matteo Adinolfi, Pascal Arimont, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Benjumea Benjumea, Vlad-Marius Botoş, Andrea Cozzolino, Corina Creţu, Rosa D'Amato, Matthias Ecke, Mircea-Gheorghe Hava, Ondřej Knotek, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Martina Michels, Alin Mituţa, Dan-Ştefan Motreanu, Andželika Anna Mozdzanowska, Denis Nesci, Niklas Nienass, Andrej Novakov (Andrey Novakov), Younous Omarjee, Cvetelina Penkova (Tsvetelina Penkova), Maxette Pirbakas, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Monika Vana
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Carlos Coelho, Ana Miranda, Jan Olbrycht, Bronis Ropé

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V PRISTOJNEM ODBORU**

28	+
ECR	Andželika Anna Możdżanowska, Denis Nesci
NI	Andrea Cozzolino, Maxette Pirbakas
PPE	Pascal Arimont, Isabel Benjumea Benjumea, Carlos Coelho, Mircea-Gheorghe Hava, Dan-Ștefan Motreanu, Andrej Novakov (Andrey Novakov), Jan Olbrycht
Renew	Vlad-Marius Botoș, Alin Mituța, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret
S&D	Adrian-Draagoș Benea, Corina Crețu, Matthias Ecke, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Cvetelina Penkova (Tsvetelina Penkova)
The Left	Martina Michels, Younous Omarjee
Verts/ALE	Rosa D'Amato, Ana Miranda, Niklas Nienass, Bronis Ropė, Monika Vana

0	-

2	0
ID	Matteo Adinolfi
Renew	Ondřej Knotek

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani